

SZEBERÉNYI GUSZTÁV ADOLF
EVANGÉLIKUS GIMNÁZIUM,
TECHNIKUM, SZAKGIMNÁZIUM,
ÁLTALÁNOS ISKOLA, ÓVODA,
ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
ÉS KOLLÉGIUM

ÓVODAI
PEDAGÓGIAI PROGRAM
2020/21.

Tartalom

Az intézmény jellemző adatai	4.
Bevezető helyzetelemzés	5.
I. Az óvoda bemutatása	5.
I. 1. Az óvoda személyi feltételei	6.
I. 2. Az óvoda tárgyi feltételei	7.
II. Keresztyén óvodai nevelésünk célkitűzései és alapelvei	7.
II. 1. Óvodai nevelésünk alapelvei	8.
II. 2. Óvodakép, gyermekkép és pedagóguskép	8.
- Óvodakép	8.
- Gyermekkép	9.
- Pedagóguskép	9.
II. 3. Óvodánk fő funkciói	9.
III. Hitre nevelésünk értelmezése	10.
- Az óvodapedagógus feladatai	10.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	11.
IV. Az óvodai nevelés feladatai	11.
IV. 1. Az óvodai nevelés általános feladata	11.
IV. 1.1. Egészséges életmód alakítása	11.
- Táplálkozás	11.
- Öltözködés	12.
- Testápolás	12.
- Edzés	12.
- Pihenés, alvás	12.
- Mozgás	12.
- Az óvodapedagógus feladatai	13.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	13.
IV. 1. 2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés	14.
- Az óvodapedagógus feladatai	16.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	16.
- Ünnepek, hagyományok, jeles napok	17.
IV. 1. 3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	18.
- Az óvodapedagógus feladatai	18.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	19.
IV. 1. 4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása, fejlesztése	19.
a, Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése	19.
- Sajátos Nevelési Igényű, ...	19.
- Beilleszkedési Tanulási Magatartási nehézséggel küzdő, ...	20.
- Kiemelten tehetséges gyermek fejlesztése	21.
b, A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése	21.
c, A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedése	22.
d, Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek	23.
IV. 1. 5. Gyermekek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység	22.
V. Az óvodai élet tevékenységi formái	22.
V. 1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	23.
- Az óvodapedagógus feladatai	23.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	23.

V. 2. Játék – Játékfajták	24.
- Az óvodapedagógus feladatai	25.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	26.
V. 3. Verselés, mesélés	26.
- Az óvodapedagógus feladatai	27.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	28.
V. 4. Ének, zene, énekes játékok.....	28.
- Az óvodapedagógus feladatai	29.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	30.
V. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	30.
- Az óvodapedagógus feladatai	31.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	32.
V. 6. Mozgás.....	32.
- Az óvodapedagógus feladatai	33.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	33.
V. 7. Külső világ tevékeny megismerése	35.
- Az óvodapedagógus feladatai	36.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	36.
V. 8. Munka jellegű tevékenység	37.
- Az óvodapedagógus feladatai	37.
- A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	38.
VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	38.
- testi fejlettség.....	38.
- lelki fejlettség	39.
- értelmi fejlettség.....	39.
- szociális fejlettség.....	39.
VII. Az óvodai élet szervezeti keretei	40.
VII. 1. A tevékenységek szervezeti keretei	40.
VII. 2. Szervezési, működési rend, a tevékenységek időkeretei.....	40.
- A csoportok szervezési elve.....	40.
- A tevékenységek időkeretei	40.
- Heti rend	41.
- Napirend	41.
- Nyitva és zárva tartás	42.
VII. 3. Az óvónő tervező munkája	42.
- Az óvodai nevelés tervezése	42.
- Nevelési terv	42.
- Heti terv	43.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követése.....	43.
VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere	44.
VIII. 1. A szülő, a gyermek, a pedagógus, és a nevelőmunkát segítők együttműködésének formái	44.
VIII. 2. A szülővel való kapcsolattartás formái.....	45.
- Családlátogatás	45.
- Szülői értekezletek.....	45.
- Beszoktatás – Befogadás	45.
- Napi kapcsolattartás.....	45.
- Közös programok	45.
VIII. 3. Kapcsolattartás más intézményekkel.....	46.
- Az óvoda és az iskola kapcsolata.....	46.
- Az óvoda és a fenntartó kapcsolata.....	46.
- Az óvoda és a gyülekezet kapcsolata.....	46.
- Az óvoda kapcsolata az egészségügyi intézményekkel	47.

- Az óvoda kapcsolata a közművelődési intézményekkel	47.
- A társadalmi környezettel való kapcsolattartás módja.....	47.
- Kapcsolatépítés külhoni óvodával	47.
Jogszábeli háttér.....	48.
Záró rendelkezések	49.
Pedagógiai program elfogadása és jóváhagyása	49.
Melléklet	51.

Az intézmény jellemző adatai:

Az óvoda neve: Szeberényi Gusztáv Adolf Evangélikus Gimnázium,
Szakgimnázium, Általános Iskola, Óvoda, Alapfokú Művészeti Iskola és
Kollégium

Az óvoda címe: Békéscsaba, Baross u. 1-3

Az óvoda telefonszáma: (66) 527-560 (központi szám)

Az óvoda e-mail címe: ovoda@begart.hu

Az intézmény fenntartója: Magyarországi Evangélikus Egyház

A fenntartó címe: 1085 Budapest Üllői út 24

Az intézmény típusa: Többcélú közös igazgatású köznevelési intézmény

Alaptevékenysége: Óvoda

Az intézmény gazdasági rendje: Önállóan működő és gazdálkodó
intézmény

Bevezető helyzetelemzés

Helyi Nevelési Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja, a Magyar Evangélikus Egyház Oktatási törvénye, valamint a törvényi hivatkozásokban megjelölt hatályos jogszabályok alapján készítettük el.

Nevelési Programunkban helyi sajátosságaink szerint dolgoztuk ki, foglalmaztuk meg pedagógiai elképzeléseinket, melyben ötvöztük óvodapedagógusaink több éves gyakorlati tapasztalatát a korszerű módszertani, elméleti ismeretekkel.

Intézményünkben folyó nevelőmunka irányelvei megegyeznek az Alapprogram által meghatározott irányelvekkel és kiegészülnek a keresztyén pedagógia értékeivel, melyek komplex módon hatják át nevelőmunkánkat. Kiemelten szerepet kap a gyermekeket megillető jogok mellett az egyenlő hozzáférés biztosításának alapelve is.

Arra törekszünk, hogy a hétköznapiak során tartalmas nevelőmunka, építő jellegű benyomások és tapasztalatok segítsék a gyermekek testi, - lelki- és szellemi fejlődését.

A keresztyén pedagógia alapjain, az Úr Isten gondviselésében és szeretetében bízva végezzük óvó – védő munkánkat a gyermekek között, és ezt a szellemiséget igyekszünk tükrözni a családok felé is.

I. Az óvoda bemutatása

Óvodánk Békéscsaba belvárosának központi területén fekszik, az evangélikus egyház patinás templomai és tradicionális épületegyüttese szomszédságában.

Az óvoda jelenlegi épületét korábban a Kulich Gyula Ipari Szakmunkásképző Intézet iskola épülete volt. Az egyszintes épület ezt a funkciót töltötte be hosszú évek során. A városi önkormányzat általi intézmény összevonások és cserék tették lehetővé, hogy az evangélikus egyház 2011-ben megvásárolta a funkció nélkül maradt épületet. Egy épületszárny átalakításával és felújításával lehetővé vált általános iskolai első osztályok felmenő rendszerben történő oktatási munkájának megkezdése a 2012/13 tanévben.

Az általános iskola sikeres beindítását követően fogalmazódott meg az oktatási intézmény óvodai nevelési intézménnyé történő kibővítése. Az elmúlt év során történt egyeztetések és a tervező munka elvégzése után megkezdődött az átalakítás, elkezdődtek a kivitelezési munkálatok. Három óvodai csoportszoba került kialakításra az előírt kiegészítő helyiségekkel.

2013. szeptember 1-től intézményünk ökumenikus nyitottságú egyházi óvodaként kezdi működését a Magyarországi Evangélikus Egyház fenntartásában. Óvodánkba jelentkezni Békéscsaba egész területéről lehet, de a város vonzáskörzetéből érkezőket is fogadjuk. Elsősorban evangélikus vallású családok gyermekeit várjuk, illetve felekezeti hovatartozás nélkül azon szülők gyermekeit, akik elfogadják óvodánk keresztyén erkölcsi értékek szerinti nevelését és segítenek annak megvalósításában.

Intézményünkben a beóvodázási létszámok alakulása alapján 4 gyermekcsoportban folyhat a nevelőmunka, és 110 óvodáskorú kisgyermek számára

tudunk férőhelyet biztosítani A városban működő egyetlen egyházi óvodaként reméljük, hogy fontos hiányt pótolhatunk és jogos szülői igényt elégítünk ki.

I.1. Az óvoda személyi feltételei

Az óvodapedagógus emberi megfelelése, magatartása modell értékű, hiszen életmódjával emberi és nevelői megnyilvánulásával közvetíti a keresztyén értékeket.

A közoktatási törvény szerint óvodapedagógusi munkakörben óvodapedagógusi diplomával rendelkező munkatársakat alkalmazunk. Nevelőtestületünk tagjai szakmailag igényes, módszertanilag folyamatosan megújulni kívánó, innovatív szemlélettel rendelkeznek, és a megszerzett ismeretekkel hatékonyan látják el a fejlesztő munkát. Fontosnak tartjuk, hogy óvodapedagógusaink rendszeres továbbképzéseken vegyenek részt, folyamatosan bővítve módszertani eszköztárukat.

Az együttműködés folyamatában az egymásra figyelésünket és a nevelőmunkához való viszonyulásunkat az Isten iránti és a Tőle kapott szeretetnek kell meghatározni. Ez a szeretet összekovácsolja közösségünket, és igényes munkavégzésre készítet mindnyájunkat.

Lehetőséget biztosítunk más evangélikus intézményekkel való kapcsolattartásra, esetleges külhoni magyar óvodával való kapcsolat kialakítására. Törekszünk egymás szakmai és emberi segítségét nyújtó munkahelyi légkör megteremtésére.

Intézményünkben dolgozó óvodapedagógusok létszáma: 8 fő. Minden óvodai csoportunkban 2 óvodapedagógus és 1 dajka végzi a nevelési, gondozási feladatokat. Egy fő pedagógiai asszisztens is segíti munkánkat.

Az óvodában dolgozó nem pedagógus munkatársak munkánk nélkülözhetetlen segítői. Munkaköri kötelezettségük mellett az óvónővel összehangolt munkájukkal, tevékenységükkel hozzájárulnak az óvodai nevelés eredményességéhez. Minden nevelést segítő munkatársunk dajkaképző tanfolyamot végzett.

Elengedhetetlen a pedagógusok és a nevelőmunkát segítő alkalmazottak összehangolt együttműködése, hiszen ezzel biztosítják a gyermekek számára az állandóságot, a kiszámítható napirendet. Óvodánk esztétikus, higiénikus környezetéért felelős munkatársak nem csupán háttérmunkát végző segítő személyek, de társai a csoportban dolgozó pedagógusoknak. Intézményünkben dolgozó dajkák létszáma: 4 fő.

Az óvodatitkár az általános iskolai feladatok ellátása mellett végzi óvodatitkári teendőit. Ezzel is segíti a harmonikus óvoda-iskolaváltás lehetőségét.

A hitoktatók (evangélikus, katolikus) a szülők igénye szerint az óvodában folyó lelki neveléshez nyújtanak segítséget. Heti rendszerességgel tartják az óvodai csoportok gyermekeinek a felekezeti hittanfoglalkozásokat, egyeztetve éves terveiket a haladási naplók alapján egymással és a csoport óvodapedagógusaival.

Logopédus: a beszédproblémás gyermekek fejlesztését végzi, heti rendszerességgel, az aktuális létszám szerinti csoport elosztásban.

Fejlesztő pedagógus: végzi az 5 évesek szűrővizsgálatát. Emellett szükség szerint a szakvéleményekben meghatározott óraszámokban foglalkozik az arra rászoruló gyerekekkel.

Gyermekorvosi- védőnői szolgálat, fogorvosi vizsgálat a törvényben meghatározottak alapján történik.

I. 2. Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodánk rendelkezik a Helyi Nevelési Program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát és berendezéseit oly módon alakítottuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálják és biztosítsák egészségük megőrzését és segítsék testi, szellemi és lelki fejlődésüket. Ugyanakkor teremtsenek megfelelő munkakörnyezetet az óvoda dolgozói számára és nyújtsanak lehetőséget a szülők fogadására.

Csoportszobáink kellemesek, hangulatosak, harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal veszik körül a gyerekeket. Törekszünk könnyű, természetes anyagokból készült bútorok beszerzésére, az esetleges hiányok pótlására. A csoportszobák egyéni arculatát az együtt dolgozó óvodapedagógusok a közös megállapodások figyelembevételével alakítják ki. Közös értékeink védelme, óvása mindannyiunk feladata, ezért amit lehet, megjavítunk, megjavíttatunk, újrahasznosítunk. Ez a szemlélet egyezik nevelési elveinkkel is, de a gazdaságosságot is támogatja.

A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel helyezzük el. A tárgyi környezet így megfelelő aktivitásra ösztönzi a gyerekeket.

Gyermekmosdóink az egészségmegőrzés szokáskialakításának színterei is. A megfelelő számú kis WC-k válaszfallal biztosítják az intimitást. A gyermeköltözők berendezése a gyermekek kényelmes vetkőzését, öltözését szolgálja.

Az általános iskola tornaterme, melyben heti rendszerességgel tartjuk testnevelés foglalkozásainkat, eredményesen szolgálja gyermekeink testi nevelését, mozgásigényük kielégítését. Felszereltsége a gyermeki mozgásfejlesztés szerves segítője.

Játszóudvarunkat úgy alakítottuk ki, hogy lehetőség adódjon a különféle udvari tevékenységek végzéséhez. Árnyékos és napos helyek egyaránt vannak, valamint fedett terület is rendelkezésre áll. Udvarunk változatos talaja módot ad rollerezésre, biciklizésre, labdázásra, homokozásra, futkározásra, aszfaltrajzolásra stb. Különféle beépített játékszerek segítik a mozgásfejlesztést, ugyanakkor a nyugodt elfoglaltság, a csendes játék feltételei is biztosítva vannak.

Az udvari játékeszközök kialakítása az Európai Unió szabványoknak megfelelő, valamint a játékeszközök alá telepített ütécscillapító gumifelületek is a gyermekek biztonságát szolgálják. A játékeszközök bővítése folyamatos.

Programunk megvalósításához szükséges kötelező (minimális) eszköz ellátottságra vonatkozó 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet szerint az óvodánk nevelőmunkáját segítő felszerelések jegyzéke a mellékletben.

II. Keresztyén óvodai nevelésünk célkitűzései és alapelvei

Az evangélikus óvoda célja, hogy a családi nevelés folytatásaként és azzal mindig együttműködve, szeretetteljes légkörben, jó példával a hitre való nyitottságot

sajátos légkörével biztosítja a gyermekeknek. Nem feledkezhetünk meg arról, hogy a gyermekek fejlettségi szintje mindenben keretben szab, s hogy a hitre való készséget a maga keresztyén szellemiségével az óvoda csak megalapozza, valamint vallási élményeket nyújt.

II. 1. Óvodai nevelésünk alapelvei

- bizalom-teli, őszinte óvodai légkör
- a pedagógus keresztyén hitbeli meggyőződése, hitének megélése a mindennapokban
- pedagógus etika
- a különbözőségek tisztelete, elfogadása
- nyitott, segítőkész testület
- az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartása, az egyenlő hozzáférés biztosításával, hogy gondoskodás és különleges védelem illeti meg a gyermeket,
- a családi nevelést kiegészítve végzi az óvoda a gyermek nevelését,
- az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést,
- optimális feltételek biztosítása a gyermek fejlődéséhez és neveléséhez,
- az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedések, a gyermek személyiségéhez igazodnak.
- közvetetten elősegítjük az iskolai közösségbe illeszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

II. 2. Óvodakép, gyermekkép és pedagóguskép

A színvonalas szakmai munka és a keresztyén szellemű nevelés legfontosabb célkitűzésünk, melyet a gyakorlatban bevált pedagógiai eljárások mentén kívánunk kijelölni.

A társadalmi és a közoktatási rendszer előírásaival összhangban intézményünk is nagy hangsúlyt fektet az interkulturális nevelést támogató szemlélet kialakítására. Napi munkánk során kiemelt feladatunknak tekintjük az esélyegyenlőség megteremtését, a hátránycsökkentő – tehetséggondozó pedagógiai attitűd, valamint a nemek társadalmi esélyegyenlőségének támogatását segítő elvek megvalósítását.

Az intézményben végzett nevelőmunka során missziós feladatot is végzünk, hiszen Isten szeretetének örömhírét közvetítjük a gyermekek és családjaik felé, ezáltal biztosítva számukra a bekapcsolódás lehetőségét gyülekezetünk életébe.

Fontosnak tartjuk, hogy az intézményünkbe beíratott gyermekek szülei elfogadják a keresztyén értékrendet, hiszen az óvoda csak a családokkal együttműködve tudja biztosítani az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Óvodakép

Az óvoda szakmailag önálló nevelési intézmény, a családi nevelés kiegészítője, amely biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételét.

Az óvó-védő, szociális, nevelő, személyiségfejlesztő funkció mellett az óvoda közvetlenül segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges, gyermeki személyiségvonások fejlődését. Igyekszünk a gyermekek optimális neveléséhez szükséges szeretetteljes, kiegyensúlyozott, nyugodt, családi légkört kialakítani, melyet áthat a keresztyén értékrend.

Óvodánkba elsődlegesen evangélikus gyermekeket iratnak be, de rajtuk kívül más vallású és nem keresztyén szülők gyermekeit is fogadjuk. Nevelésünk befogadó, valamennyi gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést. Örülünk annak, hogy a keresztyén értékeket minden család felé közvetíthetjük.

Gyermekkép

Minden kisgyermek egy individuum, egyéniség, saját tulajdonságokkal, értékekkel, melyben az Istentől kapott hallhatatlan Lélek lakik. Sajátos, életkoronként változó testi – lelki – szellemi szükségletekkel rendelkeznek, egyéni képességeiknek megfelelően teljesítenek, ezért munkánkat a gyermekek egyéni képességeikhez és szükségleteihez igazítva igyekszünk végezni, fejlesztve készségeiket, képességeiket, gyarapítva tudásukat, felkészítve őket az iskolai életre. Érzelem gazdag, környezetében jól tájékozódni tudó, nyitott, másokat elfogadó, segítőkész, együttműködő, boldog, kiegyensúlyozott gyermekeket szeretnénk iskolába engedni.

Pedagóguskép

Óvodánkban szakmailag felkészült, korszerű pedagógiai eszköztárral rendelkező, megújulásra törekvő és a változások kezelésére alkalmas, rugalmas, innovatív, kreatív óvodapedagógusok végzik munkájukat, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére és megbecsülésére.

Keresztyén elkötelezettségű nevelésünkben meghatározó szerepe van a gyermeki személyiség megkülönböztetés nélküli elfogadásának, személyiségének tiszteletben tartásának, megbecsülésének, és a gyermek iránti őszinte szeretetnek.

Nevelőmunkánk valódi eredményességének feltétele, hogy életünk összhangban legyen az általunk képviselt keresztyén alapelvekkel, és rendelkezünk a pedagógust jellemző alap kompetenciákkal:

- elfogadó, támogató, segítő attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára,
- szeretetteljes bánásmódja érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek,
- harmonikus személyisége, együttműködésre való hajloma segíti az összehangolt munkát,
- fejlődőképes, innovatív, kész a pedagógia megújulásra, fejlődésre,
- kreatív, problémamegoldó gondolkodásmódjával mind a gyermek, mind a felnőttek munkáját segíti,
- nyitott, derűs magatartásával elősegíti a szülőkkel való együttműködést,
- alapos elméleti, pedagógiai, pszichológiai szakmai tudással rendelkezik,
- széleskörű módszertani repertoárral rendelkezik, alkalmazza a modern infokommunikációs technikákat,
- tud egyénre szabottan motiválni, személyre szólóan értékelni, fejleszteni, differenciálni,
- igényli az egész életen át tartó tanulást, az önképzést,

- ápoló, szolid megjelenésű, az alkalomhoz illően öltözködik, mértéktartó.

II.3. Óvodánk fő funkciói

Óvó-védő funkció (nem csak testi, hanem mentális értelemben is – a gyülekezettel együttműködve)

Nevelő-személyiségfejlesztő funkció az egyéni készségek és képességek kibontakoztatásával (a keresztyén nevelés szellemében)

Szociális funkció (biztonságos, derűs légkörben mintegy nagy keresztyén család érzését keltve a gyermekekben)

III. Hitre nevelésünk értelmezése

Evangélikus egyházi óvodánkban a keresztyén szellemű nevelés komplex módon van jelen az óvodai élet minden területén, áthatja nevelőtevékenységünk egészét. Nevelőmunkánk legmeghatározóbb irányelve a keresztyén életre nevelés, a gyermekek keresztyén erkölcsiségének kialakítása.

Isten ajándékának tekintjük a gyermeket és adottságait, valamint azt a lehetőséget, hogy a családdal együtt Isten munkatársai lehetünk a reánk bízott gyerekek formálásában, a bennük rejlő képességek, lehetőségek kibontakoztatásában.

A családból először kilépő gyermekben a mintakövetés, a fogékonyság igen erőteljes, ezért a lelki hatások, melyek ebben a nevelési rendszerben érik, egész további életükre nézve nagy jelentőséggel bírnak.

Ahhoz, hogy a gyerekek harmonikus, kellő önismerettel, önfegyellemmel rendelkező, szépre, jóra fogékony, Isten és embertársat szerető felnőttekké váljanak, a pedagógusoknak is ilyennek kell lenniük, hiszen az evangélikus óvoda sajátos jellegének biztosítása nagyobb részben az ott nevelők tevékenységén, tanúságtételén, belső meggyőződésén múlik. Az intézményben azok a pedagógusok dolgozhatnak – felekezetre való tekintet nélkül – akik elfogadják az óvoda evangélikus sajátosságait, tanulmányozzák a Biblia tanításait, munkájuk közben nem tesznek elmarasztaló, sértő megjegyzéseket az egyházra és annak tanításaira.

Arra törekszünk, hogy a lelki nevelés egész napi tevékenységünket átszöje. Az egyházi ünnepkör, az évszakok illetve a bibliai történetek keretet adnak és szoros kapcsolatban állnak mindegyik tevékenységi formával. Az év közben szerzett tapasztalatainkat beépítjük a foglalkozásokba, kezdeményezésekbe, beszélgetésekbe. Hitünk szerint a természetesre épül rá a természetfeletti.

A keresztyén életre nevelés megvalósításának alkalmi, lehetőségei:

- óvodai hittanfoglalkozások (heti 1 alkalom, felekezeti elosztásban)
- áhítatok, csendes percek
- spontán adódó nevelési helyzetek (játékidőben, szabadidőben)
- gyülekezeti alkalmak
- gyermek-istentisztelet, ünnepi istentiszteletek
- templomlátogatás

Az óvodapedagógus feladatai:

- Isten mind teljesebb megismertetése Jézus Krisztus életéből.
- Az óvodapedagógus gyakorolja a gyermekekért pásztori tiszttét, vezesse őket, irányítsa őket pásztori lelkülettel.
- Oktassa, nevelje őket a keresztyén igazságokra és az evangéliumi életre.
- Legyen természetes igénye a Biblia olvasása, mint legfontosabb erőforrás.
- Isten Igéjét úgy olvassa, úgy vegye kezébe, mint Isten tévedhetetlen kijelentését, és ezt teljes bizonyossággal, meggyőződéssel közvetítse a gyermekek között.
- Alapozza meg az Igére hallgatást, az Igére figyelmet.
- Hívja fel a szülők figyelmét a keresztyén hit és életvállalás és a kultúra közötti különbségekre.
- Teremtsen lehetőséget a nap folyamán a történetek mai életünkre vonatkozó üzenetének különböző feldolgozására (dramatizálás, bábozás, rajz), begyakorlására.
- Az óvodapedagógus irányítsa a gyermekek figyelmét az Ige életet formáló, értékes, hasznos erejére.
- Ismertesse meg a gyermekeket Jézus mindenkit elfogadó szeretetével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Alakuljon ki bennük az, hogy a különböző élethelyzetekben bármikor Istenhez fordulhatnak imádságban (kérés, hálaadás, szomorúság, betegség stb.), önmagukért és másokért.
- Ismerjenek meg és sajátítsanak el életkoruknak megfelelő imádságokat, egyházi énekeket.
- Ismerjenek meg Ószövetségi és Újszövetségi történeteket.
- Tudjanak különbséget tenni az értékes és értéktelen, a fontos és kevésbé fontos között a keresztyén értékrendnek megfelelően.
- Ismerjék a három történelmi egyház templomát, jellegzetességeiket, köszönési formáját.
- A templomban az istentiszteleten a liturgiának megfelelő viselkedési szokásokat ismerjék és alkalmazzák.
- Az egyházi ünnepekört kísérik figyelemmel, tudják azok tartalmi jelentését, jelképeit (Hálaadás, Reformáció, Advent, Karácsony, Vízkereszt, Böjt, Nagypéntek, Virágvasárnap, Húsvét, Pünkösd).

IV. Az óvodai nevelés feladatai

IV. 1. Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése. Ezen belül: – az egészséges életmód alakítása, – az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés, – az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, a belső fejlődés - az érés - sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott

környezeti hatások együttesen határozzák meg. Óvodai nevelésünk feladata a gyermekek életkoronként és egyénenként változó testi, lelki, szellemi szükségleteinek kielégítése és fejlesztése mellett az egészségmegőrzéséhez szükséges szokásrendszer kialakítása, valamint olyan környezettudatos magatartás formálása mely által a környezet védelme, megóvása, fenntarthatósága megvalósul.

IV.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Célunk, az egészséges életvitel kompetenciájának alakítása érdekében, a gyermek testi, lelki, értelmi, szociális egészségének megőrzése, fejlesztése, komfortérzetük biztosítása. Feladatunk a környezettudatos magatartás megalapozása; – megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós feladatok ellátása. Az egészségre nevelés szorosan összefügg a környezeti nevelés, a fenntarthatóságra nevelés tudatos megalapozásával. Egészségre nevelési elveinket, programjainkat és tevékenységeinket óvodánk egészségnevelési és környezeti nevelési programja tartalmazza.

Táplálkozás

A növekedés és fejlődés egyik legfontosabb feltétele a mennyiségileg és minőségileg helyes, egészséges táplálkozás, amely az egészséges élet alapja. A gyermek táplálkozási szokásait a családjában sajátítja el. Ezek a szokások sokfélék, ezért feladatunk, hogy óvodásainkban a helyes táplálkozási szokásokat megerősítsük, és továbbiakat alakítsunk ki, így felhívjuk figyelmüket a különlegesen magas cukor tartalmú ételek és italok, a magas só – és telítetlen zsír - tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére. Egészségüket szervezésével ösztönözzük a zöldségek, gyümölcsök, tejtermékek fogyasztását, hangsúlyozva a betegségmegelőzésére gyakorolt jótékony hatását.

Intézményünkben napi háromszori étkezést biztosítunk a gyermekek napi tápanyagszükségletéhez. A szokásrendszer kialakítása során megismerik, gyakorolják az étkezéssel kapcsolatos étkezési, magatartási szabályokat. Készség szinté válik az önkiszolgálás, terítés, a változatos, egészséges étkezés fontossága.

Egészségügyi problémát (pl. liszt-, tejérzékenység), sajátos igényt, vagy eltérő étkezési kultúrát, szokást, figyelembe veszünk, s ennek megfelelően a gyermekélelméleti vállalkozással közösen alakítjuk a gyermekek étkeztetését.

Öltözködés

Az öltözködés, védekezés az időjárás viszontagságai ellen, de egyúttal fejleszti a gyermekek ízlésvilágát, szépérzékét is. Kezdetben szükség van a felnőtt tevékeny segítségére, de végcél az, hogy a gyermek elérje a teljes önállóságot mind a vetkőzés-öltözködés, mind pedig a ruházat tisztán- és rendben tartása (hajtogatás, cipőváltás stb.) során.

Testápolás

A testápolás, a gyermekek egészségének védelmét, testük, ruházatuk gondozását, szükség szerinti tisztálkodását és tisztaságigényük kialakulását szolgálja. A gyermekeknek mindennapi szükségleteik kielégítésénél, valamint tisztálkodás közben is

gyakorolják az önellátást, önkiszolgálást, ugyanakkor számíthatnak a felnőttek (óvodapedagógus, dajka) segítségére is. Kiemelt feladat a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.

Edzés

A gondozási, a testi nevelési és a mozgásfejlesztési feladatok megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megővését. Nagy hangsúlyt fektetünk a higiénés szabályok betartására (portalanítás, fertőtlenítés, légtisztítás, illóolajok használata, levegőztetés), melyek biztosítják a szervezet védekezőképességének fokozását, a betegségek megelőzését. A levegő, víz, napfény együttes hatása biztosítja a gyermekek testi edzettségét. Ennek érdekében az óvodánk igyekszik minél több időt biztosítani a szabad levegőn történő mozgásra, szabad játékra. Nyáron lehetősége van a gyermekeknek az udvaron történő vízfürdőre, tusolásra.

Pihenés, alvás

2-4 éves korban az egész napi alvásigény általában 12-14 óra, ami 4-7 éves korra, 10-12 órára csökken. E szükséglet kielégítésének egy része az óvodára hárul. Az óvodapedagógus feladata a nyugalom fenntartása, a zavaró külső ingerek megszüntetése. Pihenési időben biztosítjuk az optimális feltételeket: hely, idő, eszköz. Tiszteletben tartjuk szokásaikat, az otthonról hozott kedvenc tárgyaikkal alhatnak. A pihenés mindig mesével, esetleg énekkel és imádsággal kezdődik. Ez nyugodt, jó hangulatot, megfelelő légkört biztosít. Lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyerekek alvásigényüknek megfelelően kevesebbet vagy többet alhassanak, pihenhessenek.

Mozgás

A mozgás intenzíven befolyásolja az egészséges test, az egészséges lélek és a fejlett értelem alakulását, így az óvodáskor egész időszakában is. A mozgás fejlettségéből következtetünk a gyermek fejlettségére, intellektusára. A gyermek mozgása és játéka alapvető feltétele és jelzője fejlődésének.

A torna, a mozgásos játékok fejlesztik a gyermek természetes mozgását, testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, valamint a társra figyelmet. Kedvezően befolyásolják a gyermeki szervezet növekedését, teherbíró- ellenálló képességét és az egyes szervek teljesítőképességét. A mozgásnak fontos szerepe van az egészség megőrzésében és megővésében. A mozgáskultúra fejlesztése mellett segítik a térben való tájékozódást, a helyzetfelismerést, a döntést, és az alkalmazkodóképességet, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakulását, így a mozgás nagy hatással van az értelmi képességek és a szociális képességek fejlődésére.

Az óvoda udvara, mozgásfejlesztő játékok, mászókaik, hintái, labdajátékai, közlekedési eszközei nap-mint nap kitűnő lehetőséget biztosít a gyermekek számára minden évszakban.

Lehetőség van a mindennapos és hosszabb testnevelés foglalkozások megtartásához. A csoportszobai mozgásfejlesztő, ügyességi és sport játékokat a gyermekek játékidőben bármikor használhatják.

Ezenkívül a séták, évszakonkénti kirándulások teszik lehetővé a gyermekek változatos mozgásfejlődését.

Az óvodapedagógus feladatai:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése.
- Az optimális, a gyermek életkorának megfelelő életritmus kialakítása.
- A gyermek egészségének óvása, megőrzése, edzése.
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, öltözködés, a betegségmegelőzés, az egészségmegőrzés szokásainak alakítása.
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése.
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások kialakítása.
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése.
- Felkészíti az egészséges gyermeket arra, hogy társaiknak különbözőségük miatt más, speciális feltételek szükségesek az egészséges életmód kialakításához, eléréséhez.
- Törekszik arra, hogy ne sértse a gyermek családi nevelésének nemzeti, etnikai, világnézeti hovatartozása miatti esetleges különbözőségét.
- A gyermek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A mozgástapasztalatok bővítése, a mozgáskészségek kialakítása, amelyek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett, nagy és kis mozgások kialakulásához.
- Mozgáson keresztül az értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése, a társra figyelés kialakítása.
- Sokirányú gondozási tevékenységgel a gyermek komfortérzetének biztosítása szokáskialakítása.
- Testi képességek, fizikai erőnlét, edzettség fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Önállóan mosakodnak, törülköznek; figyelmeztetés nélkül kezet mosnak, amikor csak szükséges.
- Körömkefével tisztítják a körmüket. Ruhájuk ujját fel és letúrik, begombolják, kikapcsolják.
- Használják a WC-t. Vigyáznak a WC, a mosdó rendjére, a tisztálkodási eszközöket a helyére teszik.
- Fogat mosnak, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartják.
- Hajukat rendben tartják.
- Zsebkendőt használják, helyesen fűjják az orrukat. Tüsszentéskor, köhögéskor a zsebkendőt szájuk elé tartják.
- Az önkiszolgálást teljes önállósággal, biztonsággal, természetes teendőként látják el.
- Az épületbe belépve a lábtörlőt megfelelően használják.
- Segédkeznek az ágyak berakásában, a foglalkoztató átrendezésében.
- Önállóan tevékenykednek, észreveszik elvégezhető feladataikat és segítséget nyújtanak társaiknak, valamint a felnőtteknek.
- Iskolába lépés előtt a gyerekek önmaguk is képesek mindennapi szükségleteik életkoruknak megfelelő önálló kielégítésére.
- Étkezés közben kulturáltan viselkednek. Igénylik az asztal esztétikus rendjét. Helyesen használják az evőeszközöket. (kanalat, villát, kést).

- Önállóan a megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek. Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva helyre teszik. Ruhaneműjükkel gondosan bánnak, cipőfűzőjüket megkötik. Ha fáznak vagy melegük van, segítenek magukon. Csizmájukat, hócipőjüket szükség esetén letisztítják.
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára. Az ajtókat csendesen nyitják, csukják, az eszközökkel óvatosan bánnak. Észreveszik, ha valami hiányzik vagy rendetlen, a rendtelenséget megszüntetik.
- A testileg egészségesen fejlődő gyermek eljut az első alakváltozáshoz.
- Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás, teste arányosan fejlett, teherbíró.
- Mozgása összerendezetté, harmonikussá válik, finommotorikája fejlődik.

IV.1.2. Érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek, jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Óvodánk messzemenően támaszkodik a családi nevelésre, és az együttműködésre törekszik. Erősíti a gyermekekben a családhoz való kötődés fontosságát. Ennek eszközei: a családlátogatás (óvodába érkezés előtt és szükség esetén) és a személyiséglap vezetése is.

Nagy hangsúlyt fektetünk közösségünkben a szeretetkapcsolatok kialakítására és ápolására építve az óvodás korú gyermekek nyitottságára. Ezért az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemzi.

Az óvodakezdés első benyomásai az egész óvodában eltöltött időre kiható élményeket adnak, meghatározzák a gyerekeknek, szülőknek egyaránt az óvodához való viszonyát és a létrejövő kapcsolat minőségét. A programban ez a közismert tény válik a szocializációs nevelés mozgató erőjévé. A gyermek az újkörnyezetben minél rövidebb idő alatt szerezzen olyan biztonságérzetet, amely meghatározza további szociális viselkedésének alakulását.

Óvodánkban az élménynyújtás kiemelkedő pedagógiai fontossággal bír, mert a közös élmény megélése során, a gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek rácsodálkozhasson a teremtett világban, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.

Nevelőmunkánk során törekszünk az egyetemes erkölcsi - etikai értékek közvetítésére, valamint a szülőföldhöz való érzelmi kötődés, a nemzeti identitás tudat kialakítására.

A gyermekek erkölcsi tudatának alapozásában a Krisztus által meghirdetett szabályrendszert vesszük alapul, ami fő parancsában összponosul:

„Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből... Szeresd felebarátodat, mind önmagadat !...” (Lk. 10,27)

A szeretet örömhíre arra készíti, hogy megértéssel, tisztelettel forduljunk minden ember felé, és elfogadja, hogy az emberek külsőségeiben és tulajdonságokban és képességeiben különböznek egymástól. E felfogásból az emberi méltóság abszolút tisztelete természetes módon következik, ezért az intézmény valamennyi dolgozója kommunikációjában, viselkedésében, embertársaival való bánásmódjában ezt a szemléletet követi, így ez példaként szolgál óvodásaink számára is.

Lehetőséget biztosítunk gyermekeink számára az önkifejezésre, a sokoldalú tapasztalatszerzésre, a társas kapcsolatok alakítására és az érzelmek kifejezésére. Az óvoda egyszerre segíti a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és teret enged önkifejező törekvéseinek.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Érzelmi készségek:

- az érzések azonosítása és megnevezése
- az érzések kifejezése
- a vágyteljesítés késleltetése
- az indulatok ellenőrzése
- az érzések és cselekedetek összehangolása

Kognitív készségek:

- társas jelzések leolvasása és értelmezése
- a lehetséges cselekvésmódok azonosítása, következmények felmérése
- célkitűzés
- magatartási normák tudomásul vétele
- pozitív életszemlélet
- öntudat – saját lehetőségeinek megítélése

Magatartási készségek:

Verbális kommunikáció:

- kívánságok megfogalmazása
- kritika megszívvelése
- negatív befolyással szembeni ellenállás
- mások meghallgatása
- segítségnyújtás
- pozitív célokhoz való csatlakozás

Nonverbális kommunikáció

- gesztusok, mimikai jelzések

Az óvodapedagógus feladatai:

- Kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör megteremtése, biztonságos, megértő, családi légkör biztosítása.
- Erkölcsi,- szokás- és normarendszer megalapozása.
- A másság és a különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés.
- A gyermekek önkifejezésének és önértékelésének kialakítása.
- A közösségi magatartás fejlesztése és a társas kapcsolatok minőségének emelése.
- Az együttműködés formái: családlátogatás (óvodába érkezés előtt és később szükség szerint) és a személyiségglap vezetése.

- A természet szeretetére, megbecsülésére, tiszteletére nevelés, a szülőföldre való kötődés erősítése, illetve a szűkebb-tágabb környezet megismertetése.
- Szociális érzelmek, kapcsolatok fejlesztése, bővítése - kiemelten a játék során.
- Az életkornak megfelelő viselkedési szokások kialakítása.
- Az egymás felé fordulás és a másik megsegítésére nevelés.
- Pozitív tulajdonságok, megértő, toleráns viselkedés hangsúlyozása.
- A szeretet és kötődés képességének fejlesztése
- Az élménybefogadás képességének fejlesztése
- Az érzelmek kifejező képességének fejlesztése
- Az ösztönök és az érzelem irányításának fejlesztése
- Az érzelmi zavarok tompítása, leépítése
- Hagyományok kialakítása
- A társakért és a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása.
- Az óvodapedagógus példaértékű modellnyújtása (teljes személyiségével).
- Óvodapedagógus- gyermek, gyermek- dajka, gyermek- gyermek pozitív kapcsolat kialakítása, attitűd átadása.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A kialakulóban lévő alapvető erkölcsi szokásokat, keresztyén erkölcsiséget természetesen gyakorolja a gyermek.
- Elfogadó testvéri szeretettel viszonyul embertársaihoz.
- Kialakul feladattudata, felelősségérzete az óvodás évek végére, amelyben megérti, hogy olyan emberré kell válnia, aki tudja, hogy felelős embertársaival együtt a teremtett világot.
- A vallásos élmények megélése segíti abban, hogy később keresztyén emberként tudjon élni
- Növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, megosztása, átvitele.
- A cselekvő- szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakul az elemi fogalmi gondolkodás.
- A gyermekek szociálisan is érette válnak az iskolára.
- Készen állnak az együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtt és gyerek társaikkal.
- Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- Kialakulóban van feladattudatuk, feladatmegértésük, feladattartásuk, kitartásuk, munkatempójuk, önállóságuk, önfegyelmük. ami a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.
- Elfogadják a másságot, tisztelik, értékelik a különbözőséget.

Ünnepek, hagyományok, jeles napok

Az óvodai élet ritmusát az egyházi és nemzeti ünnepek, a keresztyén életvezetési szokások, valamint a környezet évszakonkénti változásával kapcsolatos hagyományok, tevékenységek adják.

Az óvodában kialakított ünnepek és hagyományok jelentősen szolgálják a közösségé formálódást és az együttes élmény erejével, erős érzelmi átéléssel erősítik a

közösségi életet. Megtépázott értékrendű világunkban fontos feladatunknak tekintjük, hogy a családokkal újra felfedezzük a keresztyén és magyar nemzeti ünnepeket, népi hagyományokat, azok belső tartalmát.

Az évről évre visszatérő egyházi és óvodai ünnepeink a gyerekeket körülvevő felnőttekben is elindítják a várakozás örömét, érzelmeik kifejezésére motiválnak. Ebben a nyitottságban alakul a gyermeki bizalom, mely az örömteli együttlét alapja. Igyekszünk a gördülékeny, hiteles együtt ünneplésre, amellyel reménységünk szerint továbbadhatjuk Isten szeretetének megtapasztalását. Fontosnak tartjuk az ünnepre való ráhangolódást: megelőző beszélgetések, irodalmi élményszerzések, eszközök, ajándékok készítése zajlik, ugyanakkor számítunk a szülők aktív részvételére is a szervezés, előkészítés, lebonyolítás során.

A gyermekek eltérő fejlettségi szintjét, különbözőségeit szem előtt tartva biztosítjuk az önkéntességen alapuló örömteli részvételt.

A csoportok ünnepei:

- gyermekek születés és névnapja
- Mikulás
- Farsang
- Anyák napja
- Évzáró

Jeles napok megünneplése:

- Állatok világnapja,
- Víz világnapja,
- Föld napja,
- Madarak fák napja.

Az egyházi év ünnepei:

- Hálaadó nap
- Ádvent
- Karácsony
- Vízkereszt
- Böjt
- Virágvasárnap
- Húsvét
- Mennybemenetel
- Pünkösd

Az egyházi esztendő több ünnepét a templomban tartjuk, hosszabb-rövidebb készülődés után itt teljesedik ki az ünnep. A közösségi érzésnek egy sajátos formáját élhetik át itt a gyermekek: nem csak egy családnak, egy óvodai közösségnek, hanem egy keresztyén gyülekezetnek a tagjai is, Isten gyermekei.

Alapozó munkánk során csak remélhetjük, hogy gyermekeink olyan közösségi élményt élhetnek át a gyülekezetben, amely későbbi életüket is meghatározza.

IV.1. 3. Anyanyelvi, értelemi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes minta és szabály közvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani. Mivel a beszédfejlődés alapja az inger-gazdag környezet, a megfelelő beszédminta, az interperszonális kapcsolat, úgy gondoljuk, hogy a keresztyén nevelés jó alapot nyújthat ennek fejlesztéséhez. Az anyanyelvi nevelést igyekszünk valamennyi tevékenységi formában megvalósítani.

Az anyanyelv gyakorlásának egyik nagyon fontos eszköze az anyanyelvi játékok mindennapos alkalmazása. A játékok gyakorlása során törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy a különböző beszédfejléttséggel rendelkező gyermekek (SNI, HHH, migráns, stb.) mindegyike egyaránt sikerélményhez jussanak.

A mese, vers, bábozás, dramatizálás, mint élménynyújtás, igen pozitívan hat a gyermekek nyelvi fejlődésére is, ezért óvodapedagógusaink gyakran alkalmazzák a nevelésben.

Értelmi fejlesztés, nevelés

Az értelmi nevelés terén feladatunk a megismerési tevékenységek, a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) az óvodás korú gyermek életkornak megfelelő fejlesztése, a tapasztalatok bővítése, új ismeretek felfedezése, felfedeztetése, problémaérzékenység fokozása.

Az óvodáskorú gyermekek pszichikus és gondolkodásfejlődése a külvilággal valószüntelen kölcsönhatásban alakul, ez a tárgyakkal való manipulációtól a gondolattevékenység felé haladó folyamatban valósul meg. Gondolkodását a közvetlen megismerés, észlelés, emlékezet logikája uralja, mely az erős emocionalitás hatása alatt áll.

Az óvodapedagógus feladata:

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevel.
- A gyermek spontán szerzett ismereteinek rendszerezése, bővítése.
- Sokoldalú tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása.
- Beszéde mintaértékű, ügyel beszédstílusára, hanglejtésére, dinamikájára, a hangsúly megfelelő alkalmazására, helyes mintaadással szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével).
- Beszéde legyen érthető és világos, figyeljen arra, hogy megfelelő szemkontaktust létesítsen a gyermekekkel.
- Közös élményeket, tapasztalási lehetőségeket teremt, amelyek inspirálják a gyermeket az érzelmi és szóbeli megnyilvánulásokra.
- Fontos szerepet tulajdonít a napi mese, vers, mondóka hallgatására, nyelvpörgető szavak gyakorlására, bábozásra, dramatizálásra.
- Lehetővé teszi képeskönyvek, gyermekbibliák nézegetését, az azokról való beszélgetést, igényes válogatással elősegíti, hogy a csoportjában lévő könyvek ezt a szerepet töltsék be.
- Segíti a szókincs gyarapítását.

- Értő figyelemmel kíséri a gyermekek természetes beszédét, ösztönzi őket gondolataik szóbeli kifejezésére, kommunikációs kedvük fenntartására.
- Dicsérje és bátorítsa a bátorítatlanabb gyermekeket, serkentve őket a beszédre. Segítse elő a helyes hangzókiejtés spontán alakulását, beszédszerveket ügyesítő -, valamint a hallásdifferenciálást elősegítő gyakorlatokkal.
- Metakommunikációs eszközöket használ.
- Figyelemmel kíséri a gyermekek beszédét, hogy szükség esetén szakember segítségét kérje.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek érthetően, folyamatosan beszélnek, kommunikálnak.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthető formában közlik.
- Megfelelő tempóban és hangsúllyal, minden szófajt és különböző mondat szerkezeteket használva fejezik ki magukat.
- Tisztán ejtik a hangokat.
- Végig hallgatják és megértik mások beszédét.
- Rendelkeznek azzal a szóbeli kifejezőképességgel, mellyel tapasztalataikat, érzelmeiket, gondolataikat közölni tudják környezetükkel.
- Rendelkeznek olyan alapvető kommunikációs képességgel, mely lehetővé teszi számunkra a kontaktusteremtést.
- Képesek nyelvi helyes kérdések megfogalmazására és válaszadásra
- Rendelkeznek az információ fogadás-továbbítás képességével a probléma megfogalmazásával, véleménynyilvánítással, kérdés, elutasítás, háritás nyelvi megjelenítésével.
- Érdeklődnek az írott nyelv iránt.
- Rendelkeznek olyan nyelvtanilag helyes, tiszta beszédképességgel, amely segíti az iskolai tanulás megkezdését.
- Szókincsük gyarapodása lehetővé teszi dramatikus játékok eljátszását, fantáziájukat fejlesztve.

IV. 1. 4. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozása, fejlesztése

a, Különleges bánásmódot igénylő gyermekek fejlesztése

Sajátos Nevelési Igényű és a Beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő gyermekek fejlesztése,

Értelmi képességek tekintetében az átlagtól két irányba mutatkozhat eltérés:

- a pozitív eltérés a tehetség a tehetségnevelés körébe tartozik
- a negatív irányba való elmozdulás a Sajátos Nevelési Igényű (továbbiakban SNI-s) és a Beilleszkedési tanulási magatartási nehézséggel küzdő (továbbiakban BTMN-es) gyermekek, akiknél fiziológiai okokból nincs lehetőség a személyiség átlagos fejlődésére.

SNI-s gyermek: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus

spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd. A sajátos nevelési igény megállapítása: Sajátos nevelési igény megállapítására a tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottságok és az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet ellátó bizottságok komplex-orvosi, pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai-vizsgálat alapján kerülhet sor. A sajátos nevelési igényű gyermekek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő, gyógypedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

BTMN-s az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Az SNI-s és a BTMN-es gyermekek esélyegyenlőségét az együttnevelés megvalósításával biztosítjuk. Helyi nevelési programunkban felvállaljuk az Alapító Okiratban megjelölt SNI-s gyermekek integrált nevelését, ha a Szakértői Bizottság intézményünket jelöli ki számukra.

Az SNI-s és BTMN-es gyermekek nevelése a szokásos differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást és a speciális pedagógiai szolgáltatásokkal való szoros, naprakész együttműködést igényel.

A különbségek enyhítése érdekében óvodásaink egyéni fejlettségi szintjének figyelembe vételével, egyéni fejlődési ütemükhöz igazodva, a tevékenységek tudatos befolyásolásával személyiségük kibontakoztatásának elősegítésére az óvodai nevelés valamennyi területén alkalmazzuk a differenciált fejlesztést.

Eredményes integrálás személyi és tárgyi szükségletei:

- Inkluzív, befogadó környezet alkalmazottak, szülők, gyerekek részéről.
- Az előírt fejlesztés elvégzésére megfelelő utazó gyógypedagógus személye.
- Speciális segédeszközök (fejlesztő eszközök).

Az SNI-s és BTMN-es óvodai integrálásának célja:

- Közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) - óvodapedagógiai eszközökkel.
- Képességeik fejlesztése (vizuális, akusztikus, taktilis, motoros, és nyelvi) – gyógypedagógiai, fejlesztőpedagógiai eszközökkel:
  - A hiányzó vagy sérült funkciókat helyreállítani, újakat kialakítani
  - A meglévő ép funkciókat bevonni a hiányok pótlása érdekében
  - Funkciók egyensúlyát kialakítani
  - Egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat fejleszteni
- Az intézmény lelkileg is befogadóvá váljon

Az óvodapedagógus feladatai:

- Individuális módszereket alkalmaz.
- Egyéni fejlesztési tervet készít.
- Foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti.

- Nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez.
- Együttműködik a szakemberekkel, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A kiemelten tehetséges gyermekek fejlesztése

A tehetséges gyermek olyan többletképességgel rendelkezik, amely már az óvodában megmutatkozik és a megfelelő környezetben, a megfelelő fejlesztéssel életkorát meghaladó teljesítmény elérésére teszi képessé, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség. Tehetséggondozó munkánk során a Gardneri tehetségterületeket vesszük figyelembe. A tehetségek azonosítását kidolgozott szempontrendszerünk segíti, amely a gyermekek személyi anyagában található. Nagycsoportos kortól pedig az öt tehetségterületet lefedő műhelymunkában segítjük a tehetségek kibontakozását, figyelembe véve a Nemzeti Tehetség Program által meghatározott alapelveket:

- értékmegőrzés elve
- sokszínűség elve
- esélyteremtés elve
- folyamatosság és átjárhatóság elve
- kiválasztás - kiválasztódás és önfejlesztés elvének érvényesítése
- hatékonyság, fokozatosság elve
- felelősség és társadalmi felelősségvállalás elve
- tehetségsegítők megbecsülésének elve
- fenntarthatóság és társadalmi támogatottság elve

Feladatunk a tehetségek felismerése, ráfigyelés és a pedagógiai munka tudatos tervezése. Vigyáznunk kell arra, hogy a tehetséget nehegy félreértelmezzük, vagy problémaként kezeljük. A gyermekek tehetségazonosítása már kiscsoportos korban elkezdődik, az egyéni fejlesztési lapokon jelöljük a tehetségterületeket. Óvodánkban a Gardner által kidolgozott tehetségterületek működnek:

- logikai – matematikai,
- nyelvi,
- testi – kinezetikus,
- zenei,
- vizuális

b, A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztése

A hátrányos helyzetű gyermekek az átlagosnál nehezebb körülmények között élő, különböző környezeti ártalmaknak kitett, normálisan fejlett, fiziológiailag nem sérült gyermekek köre, akik makro. illetve mikrokörnyezeti ártalmak miatt számítanak eltérő fejlődésmenetűeknek.

A hátrányos helyzetű, illetve a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek speciális helyzete, hogy ők tartozhatnak bármelyik különleges bánásmódot igénylő

kategóriába is, tehát előfordulhat, hogy a hátrányos helyzetű gyermek kiemelten tehetséges.

Az óvodapedagógusok külön figyelmet fordítanak a hátrányok leküzdésének segítésére, a diszkrimináció-mentes csoportlétkör biztosítására.

c, A gyermekek esélyegyenlőségét biztosító intézkedések

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a teljes óvodai élet diszkrimináció-mentes légkörben zajlik. A szociálisan hátrányos helyzetben lévő vagy bármilyen más okból fejlettségében lemaradt gyermekek körében hangsúlyt kap a differenciált óvodai foglalkozás. Ezen felül lehetőség szerint óvodai vagy óvodán kívüli, gyermeki fejlődésre jó hatással lévő programokon való részvételre buzdítjuk a gyermekeket illetve szüleiket. A gyermekek esélyegyenlőségét tartalmazó intézkedéseket óvodánk Esélyegyenlőségi terve tartalmazza.

d, Tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek

Tartós gyógykezelés alatt áll az a gyermek, akinek egészségügyi ellátása, az egészségügyről szóló, 1997. évi CLIV. törvény 89. §-a szerinti általános járóbeteg szakellátásban, vagy a 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg szakellátásban részesülnek. Az 1-es típusú diabéteszrel élő gyermekek szülőjének, más törvényes képviselőjének kérelmére a gyermekkori diabétesz gondozásával foglalkozó intézmények szakmai iránymutatása alapján az óvoda biztosítja a speciális ellátást.

Az 1-es típusú cukorbetegség a hasnyálmirigy inzulintermelő sejtjeinek pusztulásával járó autoimmun betegség, amelyben a szervezet a számára szükséges inzulin pótlását külső forrásból igényli. A diabétesz tehát egyfajta anyagcsere-betegség, élethosszig tartó, folyamatos ellátást igénylő állapot, amely akár már csecsemőkorban is diagnosztizálásra kerülhet, így az érintett életét már kisgyermek korában is alapvetően befolyásolhatja. Mivel a gyermekek nem önállóak, csecsemőkorban és korai gyermekkorban a cukorbetegségük ellátása a szülei és az őket gondozók közvetlen napi feladata.

A gyermeknek joga, hogy a nevelési és nevelési-oktatási intézményben biztonságban és egészséges környezetben nevelkedjen, az állapotának, személyes adottságának megfelelő, megkülönböztetett ellátásban – különleges gondozásban, rehabilitációs célú ellátásban – részesüljön.

A nevelési-oktatási intézménynek gondoskodnia kell a rábízott gyermekek, tanulók felügyeletéről, a nevelés és oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről. A gyermek jogainak tiszteletben tartása és védelme nem merülhet ki abban, hogy tartózkodni kell a megsértésüktől, hanem gondoskodni kell az érvényesülésükhöz szükséges feltételekről is.

IV.1. 5. Gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenység

A társadalmi problémák változásait és az évente újonnan érkező gyerekek szociális helyzetét előre nem ismerve, elsősorban felkészülési feladatokat teljesítünk.

Célunk: A problémák feltárásával mielőbb megtehezzük a szükséges intézkedéseket.

A gyermekvédelmi feladatok összehangolását a gyermekvédelmi felelős végzi. A gyermekvédelmi felelős a nevelőtestületnek az a tagja, aki az óvoda vezetőjének megbízásából képviseli a gyermek- és ifjúságvédelmi szempontokat, szervezi, irányítja, és személyes részvételével elősegíti ezeknek a szempontoknak az érvényesülését.

Feladatai:

- A szociálisan hátrányos helyzetű és veszélyeztetett gyermekek felmérése és nyilvántartása az óvónők segítségével.
- A gyermekek veszélyeztetettségének ok - kutatása.
- Minden nevelési év elején a gyermekvédelmi tervben rögzített szempontok szerint munkaprogramot készít. A veszélyeztetettség és a hátrányos helyzet intézményi kritériumainak óvodai szintű megállapítása.
- Szakirányú, gondos szociális térkép készítése: pl. szociális háttér, gyermekek száma a családban, munkanélküliség, szülők (negatív) életvitele, étkezési díjkedvezmény, vannak-e veszélyeztetett gyerekek, sérült, fogyatékos gyerekek, stb.
- Szükség esetén intézkedést, segítséget kér az adott szakembertől, illetékes szervektől.
- Rendszeresen figyeli a gyermekvédelem jogszabályi változásait.
- Folyamatos kapcsolatot tart az Óvodavezetővel, Gyámhatósággal, Szociális Irodával, Gyermekjóléti szolgálattal, Családsegítővel.

A gyermekvédelmi munka minden óvónőnek kiemelt feladata. Így a csoport béli felméréseket, tájékoztató adatokat minden csoportnapló tartalmazza, amelyet a gyermekvédelmi felelős minden év szeptember hónap végéig összegyűjt, valamint rögzíti a változásokat. Gyermekvédelmi munkánk fő feladata a segítségnyújtás, a humánus, a megértés, a tanácsadás. A gyermekvédelmi felelős tevékenységét éves munkaterv alapján végzi.

Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek nevelése, önmagához mérten differenciált fejlesztése, segítése tapintatosan, minden lehetőséget feltárva: (lelki segítség, étkezési támogatás, adományok szerzése, ruhatámogatás). Mindenkor a nagycsaládosok segítése, támogatása, figyelemmel kísérése.

V. Az óvodai élet tevékenységi formái

Célunk, hogy a gyermekek keresztyén nevelésünk élményeit és a külvilágból, családból származó benyomásait újra átélhessék, feldolgozhassák, általa sokrétű ismereteket szerezzenek és sokoldalúan fejlődjenek.

V. 1. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

A tanulás, az életet végig kísérő folyamat, amely óvodáskorban a játék adta lehetőségek összes alkalmával, valamint játékos helyzetek megteremtésével, folyamatos időkeretben történik, valamennyi tevékenységi formában. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sokérzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségeinek biztosítása.

A tanulás formái:

- az utánzások, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás (szokások alakítása);
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás,
- IKT eszközök alkalmazása, amely módszer a korosztályhoz illeszkedő, gyermekközpontú. Biztonságos szoftverek és online alkalmazásokkal a gyermekek digitális kompetenciáinak fejlesztése

Az óvodapedagógus feladata:

- Olyan pedagógiai attitűd, amely a gyermeki tevékenységekben biztosítja a felfedezés lehetőségét, annak örömeit.
- A gyermeki érdeklődésre, kíváncsiságra épülő ismeret átadás lehetőségeinek kiaknázása.
- Spontán játékhelyzetek kihasználása.
- Tervezett játékokkal, tevékenységekkel felkészülés a mindennapos feladatokra.
- A tevékenységek felkínálásakor mindig szem előtt kell tartani a gyermek egyéni fejlődési és érési ütemét.
- Személyre szabott feladat adás, pozitív értékelés.
- Kiemelt képességű tehetséges gyerek felismerése, segítése a tovább fejlődésbe.
- Részképességben lemaradás időbeni szűrése, jelzés az óvodavezetőnek, megfelelő szakemberbevonása szükség szerint.
- IKT eszközök tudatos használata, beépítése a napi tevékenységekbe.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Tudjon önállóan konkrét, elemi, ismert jelenségek esetében következtetni, ítéletet alkotni megismert modellek alapján.
- Alakuljon feladattudata.
- Ismerje saját értékeit.
- Legyen önálló a begyakorolt feladatok megoldásában.
- Végezzen önálló megfigyeléseket, ismerje fel a jelenségeket változásukban is.
- Fedezzen fel konkrét összefüggéseket, ok- okozati viszonyokat
- Törekedjen többféle megoldás keresésére
- Szándékos figyelmének tartalma érje el a 10-15 percet
- Legyen képes gondolatait érthetően szavakba, mondatokba foglalni.
- Különítse el a mese és a valóság elemeit

- Legyen képes a gyakorlati problémamegoldásra
- Fejlődjenek digitális kompetenciáik, melyek hozzájárulnak az óvoda - iskola átmenet könnyebbé tételéhez
- A tanuláshoz szükséges kompetenciák koruknak megfelelően fejlődnek

V. 2. Játék – Játékfajták

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, legfőbb örömforrása és egész személyiségét fejlesztő tevékenysége, az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a gyermekek játékszükséglete zavartalanul kielégüljön, megteremtve a tevékenységek közötti harmonikus arányokat. Ez a csoportok időbeosztásában és napirendjében is nyomon követhető. Az óvodapedagógus játékbeli szerepének meghatározásánál fontos, hogy kezdeményezett, vagy szabad játékról van szó. Szabad játék esetén az óvodapedagógus csak a játékhoz szükséges feltételeket biztosítja (hely, idő, eszköz), ő maga nem avatkozik a játékba (nem irányít, hanem távolról figyeli, követi az eseményeket). A kezdeményezett játéknak a tevékenységekben megvalósuló tanulásnál, a fejlesztéseknél van szerepe.

A fejlesztési feladatokat a játékban az óvodapedagógus akkor tudja helyesen alkalmazni, ha naponta és folyamatosan sok lehetőséget biztosít a gyermekeknek arra, hogy gyakorolhassák azokat a funkciókat, amelyek fejlődésüket elősegítik. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult bevonható társ marad, illetve segítőt, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte lehetővé teszi a gyermekek közti játékkapcsolatok kialakulását is. A gyermek pszichikus funkcióinak változásai a játék fejlődésével függnek össze.

Ehhez az óvodapedagógusnak ismernie kell:

- a gyermekcsoport általános pszichés tulajdonságait,
- a gyermek egyéni fejlettségét,
- a csoport összetételét.

Intézményünkben minimálisra korlátozzuk a külső foglalkozások szervezését, hiszen a nyugodt, derűs légkörben folyó játék megfelelő motiváltságot ad a gyermek számára, amely motiváltság a későbbi tanulás alapmotívuma, ahol lehetőséget kap arra, hogy kipróbálhassa, gyakorolhassa az életben előforduló szituációkat, feldolgozhassa az őt érő élményeket. Így válik közérzete kellemessé, idegrendszere megnyugszik, „élvezi az életet”. A gyermek az önfeledt játékban sajátítja el a viselkedésmódokat, fejlődik kreativitása.

A képzelet-gazdag játék segítségével képes a külső, belső világot integrálni, ezáltal eljut a világ tárgyainak szimbolikus felfogásától azok valóságos tulajdonságainak és funkcióinak önálló felderítéséig.

A játék motivációja az önmagáért végzett tevékenységben van, legfontosabb eleme a spontaneitás (szabad akaratból, külső kényszerítő körülmények nélkül jöhet létre – a spontán szerzett élmény ugyanolyan fontos, mint a pedagógus által irányított és tervezett).

Az óvodapedagógus feladata, hogy biztosítsa a játék környezeti, tárgyi feltételeit és jelenlétével utánozható mintát adjon, segítse a játékfolyamat alakulását. A különböző játékfajták a gyermekek játékában keverednek, egymást kiegészítik.

Játékfajták:

Gyakorlójáték:

Manipulációból, örömteli forrásokból álló tevékenység. A gyermek saját testével, hangjával, képességeivel az őt körülvevő világ tárgyaival, anyagaival ismerkedik.

Szerepjáték – szimbolikus játék:

A gyermek a valóságot vágyaihoz és érdeklődéséhez asszimilálja. Lényeges sajátossága az utánpótlás, a „kettős tudatállapot”. Dominánsan jelentkeznek az érzelmmel telített „mintha” helyzetek, amelyhez különösen erős képzelőerő társul. Minél többféle szerepet megformál és él át a gyermek, annál tartalmasabb lesz játéka.

Konstruáló-építő játék:

Az elemek összeillesztése kez ügyességet igényel, gazdag variálhatósága kielégíti a gyermeki fantáziát. Fejlődik a gyermek kreativitása, megfigyelőképessége, az egész-rész viszonyának észlelése, téri tájékozódó képessége, egyensúlyérzéke.

Barkácsolás:

A gyermek olyan valóban szükséges eszközt készít, amely funkciót tölt be, vagy valaminek hiányát pótolja. Közben az alkotás élményét éli át, ismereteket szerez az anyagok tulajdonságairól, megmunkálhatóságukról, különféle technikákkal ismerkedik. Ezáltal fejlődik manipulációja, alaklátása, kombinatív készsége.

Szabályjáték:

Kezdetben szükséges az óvodapedagógus jelenléte, később a fokozatos önállósodással, képesek önmaguk ellenőrzésére és az elfogadott szabály társakkal való betartására is. A szabályokhoz való alkalmazkodás közben fejlődik a gyermek siker és kudarc-tűrő magatartása, akarati tulajdonságai, verbális képességei, logikus gondolkodása. Két fajtája van: a mozgásos és az értelemfejlesztő. Szabályjáték közben a gyermekek olyan magatartásformákat sajátítanak el, mint a türelem, a kitartás, az akaraterő és a mértéktartás. Fejlődik nagymozgásuk, finommotorikájuk, szem-kéz és láb koordinációjuk egyaránt. Értelemfejlesztő szabályjátékok például a dominók, társas, kártya, logikai és barkochba játékok. Az értelemfejlesztő játékok szociális értelmi érettséget feltételeznek, ugyanakkor ezek fejlődését szolgálják.

Bábozás, dramatizálás:

Az önkifejezés, önmegvalósítás leghatékonyabb eszköze. Alkalmas a szorongó gyermek oldására, az agresszív gyermek áthangolására. Segíti a gyermek beszédfejlődését, kifejezőkészségét. A bábozás először az óvodapedagógus előadásában jelenik meg, sokszor a befogadást is segítve. A gyermekek főképpen irodalmi élmények hatására éreznek kedvet a szereplők megjelenítéséhez.

Minél szélesebb a gyermek játékkismerete, annál nagyobb lehetőség van a fejlesztésre. A játék olyan lehetőséget jelent az óvodapedagógus számára, amit tudatosan használ fel a gyermek fejlesztése érdekében.

Az óvodapedagógus feladata:

- Biztosítja azokat a feltételeket, amelyek kedvezően hatnak a játék kialakulására, a gyermekek játékkedvére, amelyek ösztönzik őket, és amelyek segítségével játékaik tartalmasabbá, sokoldalúbbá válhat.

- Élményszerzési lehetőségeket biztosít a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus-szerepjátékokhoz, konstruáló játékokhoz, a szabály játékokhoz.
- Nyugodt, derűs légkört, helyet biztosít az alapvető szabályok, szokások kialakításával, megfelelő időt a játék kibontakozásához, kiteljesítéséhez.
- Biztosítja a játék önkéntességét és szabadságát.
- Lehetővé teszi a szabad társválasztást, és a „nem választást” is.
- Érdeklődést felkeltő, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő eszközöket, félkészeszközöket biztosít, melyek mindig kézközelben, a gyermekek számára elérhető helyen legyenek.
- A játékot figyelemmel kíséri, és megrekedése esetén ötletekkel motiválja a tovább lépésre. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét.
- Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.
- A játék során kialakult konfliktusba csak akkor avatkozik be, ha a gyermekek önállóan nem tudják megoldani illetve, ha a gyermekek testi épsége veszélybe kerül.
- A nagyobb gyerekeknél eléri, hogy egyénileg is tudjanak szabályjátékot szervezni, vezetni.
- A peremhelyzetű, visszahúzódó gyermekeket bevonja a játékba.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek megfelelő tapasztalatok és élmények birtokában önállóan a játék közös megtervezésében, a szerepek kiválasztásában, kiosztásában, a játékszerek és eszközök megválasztásában, a szabályok betartásában.
- Képesek társaikkal és a felnőttekkel kommunikálni – kapcsolatot teremteni.
- Megértik és elfogadják játszótársaik elgondolásait, tevékenységük logikáját,
- Képesek az alkalmazkodásra, kompromisszumok kötésére.
- Ápolják érzelmi kötődéseiket, érzékenyek mások problémáira és elfogadják azokat.
- A játzó csoportok között tartós és szoros kapcsolatok, barátságok alakulnak ki.
- A problémákat legtöbbször a felnőtt segítsége nélkül, egymás között oldják meg.
- Tudják önmagukat szabályozni, önkontrollal rendelkeznek, de képesek az önérvényesítésre is. Rendelkeznek az ismeretek elsajátításához és a tudáshoz szükséges készségekkel (a probléma-érzékeny gondolkodás megismeréséhez szükséges logikai műveletek végzésének képessége, figyelem, kitartás, összpontosítás).
- Alkalmazkodnak a játék szabályaihoz, le tudnak mondani egy-egy kedves játékszerről.
- Vállalják a számukra kevésbé érdekes, kedvezőtlen szerepeket is.
- Képesek olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalataik, érdeklődésük alapján ábrázolhatják a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait.
- A barkácsolás: a szerepjáték, a bábozás természetes eszköze, alkotórésze.
- A barkácsolást maguk kezdeményezik, maguk által kiválasztott módon és eszközökkel. Alkotásaikat felhasználják játékban, dramatizálásban.
- Igénylik a bábozást, nemcsak ismert meséket, dalokat, verseket, stb. elevenítenek meg a bábokkal, hanem kitalált történeteket, élményeket is eljátszanak.
- A konstruáló, építő játékelemekből játékszereket is tudnak készíteni.
- Az élethelyzetek reprodukálása közben építenek, szerelnek, szerkesztenek.

V. 3. Verselés mesélés

Az irodalmi nevelés az anyanyelvi kultúra és a műveltség megalapozását szolgálja, egyben az érzelmi biztonság megadásának fontos eszköze. Óvodásainknak olyan nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset kínálunk, amelyek összhangban vannak keresztyén értékrendünkkel, mintául szolgálnak a családok számára, és figyelembe veszik a gyermekek egyéni sajátosságait, eltérő képességeit.

Az óvodáskorú gyermek életkorának megfelelő irodalmi műfajok: a vers és a mese, bábozás, dramatizálás. A verselés és mesélés élmény a kisgyermek számára. Kezdetben a gyermek befogadó, az óvodapedagógus az előadó. A fejlődési vonal: kezdetben dal, mondókajáték, később állathangutánzó és felelgetős mesemondókák, halmozó és láncmesék, versek, verses mesék, majd fokozatosan hosszabbodó prózák és meseregények. A gyermek „befogadóból” előadóvá válik, az élmény, az érzelmi átélés és a gyakorlás hatására játékában, nyelvi kifejezőképességében is fejlődik.

Mivel az irodalom közege a nyelv, ezért lényeges, hogy nyelvileg tiszta és esztétikailag értékes mesét, verset halljanak a gyermekek. Irodalmi anyaggyűjteményünket a klasszikus és kortárs írók, költők műveiből a népi, dajkai hagyományokból, mondókákból, népmesékből, a magyarság mondavilágából, történelmét feldolgozó irodalmi műveiből állítottuk össze.

A gyermek szívesen lép át a rendkívüliségbe, kettős tudattal éli meg meseélményeit. El tudja különíteni a mesevilágot a valóságtól. Képzletbeli beleélése segíti és megalapozza a műalkotás befogadását.

Az óvodában a gyermekek nem csak meséket hallanak, hanem Bibliai történeteket is, ezekkel általában hittan foglalkozásokon ismerkednek meg, amelyet egy egészen más hangulat előz meg, mint a mesehallgatást. Közös ének, elcsendesedés, imádság után az óvónő bejelenti, hogy amit most hallanak a gyermekek, az a Bibliában van megírva – igaz történet.

A gyermekbibliák a mesekönyvektől elkülönítve találhatók a polcon, de a gyermekek bármikor ugyanúgy elő vehetik ezeket, mint a mesekönyveket. Így a hét folyamán napközben is bármikor hallhatnak Bibliai történetet.

A mesék és Bibliai történetek előadásának eszközei a diafilmek és a videofilmek is. Ezek közül a diavetítést részesítjük előnyben, mert itt a képet az óvodapedagógus előadása kíséri. Videofilmet csak ritkán néznek a gyermekek, az óvodapedagógus mérlegelése alapján. A mese képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermekek előtt a külvilág és az emberi világ legfőbb érzelmi viszonyait, lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Az óvodapedagógus feladata

- Az óvodapedagógus szerezzen információkat a gyermek családjának irodalmi, művészeti érdeklődéséről, ugyanakkor ismerje meg a gyermek, otthonról hozott irodalmi élményeit, beszédértésének fokát. Ha nemzeti, etnikai kisebbséghez (migráns) tartozó gyermeket nevel az óvoda, akkor az irodalmi anyag válogatásánál ezt figyelembe vesszük.
- Az óvodapedagógus, nyugodt, szeretetteljes légkört teremt, ahol a gyermekek bátran kezdeményezhetnek mesélést, verselést, bábozást, dramatizálást.

- Fontos az irodalmi anyagok igényes összeállítása, csak értékes irodalmi alkotásokat hallgassanak a gyermekek. A mű kiválasztásában érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság, mely segíti erkölcsi ítélőképességük fejlődését, önkifejezésük érvényesülését, személyiségük kiteljesedését.
- A gyermekek szívesen hallgassanak, mondjanak mondókát, verset, mesét. Változatos irodalmi élmények nyújtásával tegye fogékonyá a könyv, a színház, a múzeum értékei iránt. A későbbiek során így válik a gyermekből lelkes olvasó, könyvtár, színház, és múzeumlátogató, az esztétikai élményekre fogékony ember.
- Fontos, hogy az irodalmi élmények átéléséhez szükséges eszközök mindig elérhetőek legyenek a gyermekek számára.
- Tudjon sok mesét, és verset emlékezetből.
- Kezdeményezze az otthoni rendszeres énekelgetést, verselést, mesélést, segítse könyvekkel, tanácsokkal a szülőket, hogy értékes meséket, verseket ismerhessen meg a gyermek óvodán kívül is.
- Meséljen az óvodapedagógus kisebb csoportoknak is, ha alkalom nyílik rá, kihasználva, hogy az eltérő fejlődésű gyermeket is be tudja vonni a mesehallgatás, mesemegértés élményébe. Ennek érdekében használjon a dramatizáláshoz eszközöket, bábokat, leporellót.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Szívesen, figyelmesen hallgatnak mesét, verset, ami esztétikai élményt jelent számukra.
- Maguk is bátran, szívesen mesélnek, verselnek, mondókáznak.
- Képesek a mesék, versek reprodukálására.
- Szívesen dramatizálják, bábozzák a meséket, verseket.
- A szöveghűség mellett az alkotó fantázia is megjelenik a történetek folytatásában.
- Kreatív módon képesek saját vers- és mesealkotásra.
- Az önálló meséléssel felkészülnek a hangsúlyos, megfelelő beszédtempójú olvasásra.
- Megértik a mesék mondanivalóját.
- Az irodalmi művekben rejlő erkölcs tanulságok segítik szocializációjukat, értékítéletüket, magatartási kultúrájukat.
- Beszédjükbe beépítik a sokszor hallott mesefordulatokat, a versben hallott jelzős szó szerkezeteket, hangutánzó szavakat.
- Sajátjuknak érzik a megismert népi mondókákat, rigmusokat, kiszámolókat, népmeséket, mondákat.
- Igényét érzik a színvonalas irodalmi alkotásokkal való rendszeres találkozásnak.
- Folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait követni tudják.
- Viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső átélés jelei.
- Játékukban felhasználják a meseszereplők érdekes szólásait.
- Szívesen nézegetnek mesés könyveket, érdeklődnek egy-egy betű iránt, és utánozzák az olvasást.
- Ismerik a csoport könyveit és eligazodnak a csoport "könyvespolcán".
- Az együtt alkotás, a közös élmények kialakítják a gyermekekben a közösségi érzést, segítségnyújtást, és a különbözőségek elfogadását. (pl.: együttműködő-képesség, erkölcsi, –ítélőképesség, alkalmazkodás, akarat tényezők.)
- Kialakul az összefüggő, folyamatos mondatokban való kommunikálás.

V. 4. Ének, zene, énekes játék

A zenei nevelést a lehető legkorábban kell kezdenünk. A kisgyermek teljesen másképpen hall, mint a felnőttek, ezért zenei nevelése során alkalmazkodnunk kell életkori sajátosságaihoz. Az óvodáskorú gyermeket főként a kvint intervallumú és a pentaton zene nyugtatja meg és a gyermek nem csak a fülével hall, hanem egész testében érzékel, ezért a zenei inger rögtön mozgást vált ki belőle. Így a zene és mozgás óvodás korban elválaszthatatlan egymástól.

A gyermekek a zenét is hasonlóan élik meg, mint az anyanyelvet. Számukra a zene a hangulatok, az érzelmek, a jó közérzet fontos kifejezője. A mindennapos éneklés természetes igénye az óvodáskorú gyermeknek.

Az ének, zene, énekes játék megkívánja, hogy az óvodapedagógus szeressen, és tisztán tudjon énekelni, rendelkezzen hangszeres tudással. Zenei műveltsége, a zenéhez való viszonya és zenei aktivitása formálja a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, felkelti a gyermekek zenei érdeklődését.

A gyermekkel való ismerkedés során, a személyes kontaktus létrehozásában, az óvodai környezet elfogadásában segítséget nyújt az éneklés, a zenehallgatás. A mindennapos éneklés az óvodapedagógus belső igényéből fakad. Kapcsolódik spontán kialakult játékhelyzetekhez, kezdeményezhetik a gyermekek vagy az óvodapedagógus. Fontos az óvodapedagógus módszertani kulturáltsága és naprakészsége, a dalanyag igényes válogatása.

A részvétel önkéntes, a gyermekek maguk döntenek el, hogy aktívan részt vesznek-e benne vagy csak hallgatói, szemlélői maradnak.

Az egyházi ünnepekörökhöz, a bibliai témához kapcsolódó dalok, zene fejlesztik a gyermekek zenei ízlésvilágát, hangulatában áthatják a gyermek szépre fogékony lelkét. A gyermekeknek mindennap lehetőségük van arra, hogy keresztyén zenét halljanak, keresztyén dalokat tanuljanak. E dalok kiválasztásában fontos szerepe van annak, hogy az adott korcsoport hanganyagához, az adott bibliai történet hangulatához igazodjanak. Az óvónők által megszólaltatott kísérő hangszerek fokozzák azt a zenei örömet, megnyugvást, amit ezek a dalok jelentenek.

A gyermekek maguk is gyakran kézbe veszik a ritmushangszereket, kísérik saját éneküket.

Az egyházi ünnepekhez kapcsolódva szívesen válogatunk nagy keresztyén zeneszerzők műveiből, hogy ez által is hangulatosabbá tegyük az ünnepeket.

Az óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek zenei képességeinek fejlesztése (ritmusérzék, zenei hallás, éneklés, énekléssel egybekötött ritmikus mozgás és zenei kreativitás).
- A gyermekek éneklési készségeinek fejlesztése (a mozgás, a hang, a szöveg összekapcsolásával).
- Zenei élmények együttes átélése, zenei anyanyelv megalapozása.
- Igényes népi, kortárs művészeti és egyházzenei anyagokkal való ismerkedés az adott korcsoport képességszintjének megfelelően
- Népi gyermekjátékok megismertetése, játszása.
- Gyermekhangszerek gyakori alkalmazása.

- A zenei élmények befogadásához szükséges szervezeti keretek biztosítása.
- Nyelvi képességfejlesztés mondókákkal, gyermekdalokkal, zeneiképességfejlesztő játékokkal.
- Énekléssel, zenéléssel, zenehallgatással az ünnepvárás és készülődés hangulatának kiteljesítése.
- Az óvodapedagógus teret, lehetőséget teremt a gyermek zenei önkifejezőmódjának, improvizációs megnyilvánulásának.
- A gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésével, zenei ízlésének formálásával, zenei tapasztalatok szerzésével, a zenei anyanyelv kialakítása.
- Megfelelő hely, idő és eszköz (hangszer) biztosítása az éneklésre, zenélésre.
- A megfelelő hangnemben kiválasztott dalokkal, az egyéni zenei képességkülönbségek felismerése és kezelése, a felzárkóztatástól a tehetséggondozásig.
- Az élő hang tiszta egyszerűségének, az érzelmek közvetlen megtapasztalásának közvetítése a gyermekek felé.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe kell venni a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hovatarozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek a hat hangterjedelmű dalokat tisztán, szép kiejtéssel éneklnek.
- A tempó a természetes járásnak megfelelő.
- Egyszerű dallammotívumokat tisztán énekelnek vissza egyedül is.
- A mondókákat a magyar beszéd ritmusa szerint mondják.
- Ismert dalt hallás alapján, szöveg nélkül is tudnak énekelni dúdolva, zümmögve vagy egyszerű szótagokkal.
- Felismerik a magas és mély éneklés közötti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni
- Felelgetős játékokat két csoportban, folyamatosan, az óvodapedagógus segítségével nélkül is el tudnak énekelni.
- A változatos dallammotívumokat csoportosan és egyénileg is, tisztán éneklnek vissza.
- Tudnak halkán, hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- Képesek zenei fogalom párokat a dinamikai különbséggel együtt felismerni, összekötni.
- Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerrel, sajátos, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- Tudnak dalokat hangosan és magukban énekelni - rövidebb, majd hosszabb egységek, több dallammotívum elbújtatásával is.
- Megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- Figyelnek az óvodapedagógus és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszíneire.
- Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal ritmusától, a különbségeket kifejezik cselekvéssel, mozgással is.
- A jól ismert dalokat, mondókákat jellegzetes ritmusuk alapján felismerik, megjelölt dalcímek nélkül is.
- Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak.

- Megérik a zenei motívum hosszát és azt mozgással térben szemléltetik.
- Összehasonlítják, és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat.
- Egyöntetűen körbejárnak, szép - kicsit oldalt fordított - testtartással.
- Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat szépen megformálják (pl.: dobbantás, koppantás)
- Képesek egyensúlyváltást kívánó mozgásokra (pl.: kilépés, forgás, stb.).
- Ütőhangszereket használnak, lüktetést, ritmust, motívumhangsúlyt kiemelnek.
- Kitalálnak a dalokhoz vagy a negyed szünet érzékeltetésére játékos mozdulatokat.
- Kialakul az igényük a zenei alkotásra, önkifejezésre, zenei -, esztétikai élmények befogadására.

V. 5. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

Az óvodai nevelés komplex személyiségfejlesztés, a művészetekkel foglalkozó részterületek egyike az „ábrázolás, mintázás, kézimunka”, amely ötvözi a vizuális befogadást, megismerést, az alkotást és a technikai ismereteket. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal áthatja óvodai életünk mindennapjait és mindvégig játékos jellegű marad. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy a gyermekek alkotásai az óvodába érkezők számára folyamatosan megtekinthető legyenek, miközben az óvoda belső terét is díszítik, bátorítva ezzel a tehetségigérek kibontakozását.

Vizuális nevelésünket a környezet szépségeire való figyelemfelkeltéssel kezdjük. A gyermeknek esztétikai élményt nyújtunk, ami által érdeklődővé válik, megismeri a világot, környezetét, ezt feldolgozza és munkájában újraalkotja. Kezdetben ugyanis nem az eredmény, hanem a tevékenység fontos, így a firkától a képi közlés magasabb szintjéig juttatjuk el a gyermeket. E tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi,- plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódás és rendezőképesség alakulását, a gyermeki fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését.

A gyermekrajzok „elolvashatók”, üzenetük sok mindenről tájékoztat. Olyan élmények, ismeretek kerülnek felszínre, amelyekről élő szóban nem tudhatunk meg semmit. A gyermek rajzaiban kiválóan fejezi ki, nem csak örömet, hanem bánatát, rossz érzéseit, szorongásait és félelmeit is. Ez újra arra a fontos megállapításra utal, hogy a rajz a gyermek beszédeszköze s egyben alapszükséglete is.

A gyurmázás, kézimunka ugyanúgy hordozza azokat a tulajdonságokat, amiket a rajz, de érthetően más az eszközszerősége. A játékos jelleg ugyanúgy megmutatkozik bennük, sőt gyakran játék-kiegészítőként is előfordulnak.

A művészeti alkotások, népi mesterművek nézegetése, az alkotóval való találkozás és egy-egy bábelőadás nagyfokú esztétikai élményt biztosítanak a gyermekek számára és alkotásra ösztönzik őket.

Tevékenységek az óvodában:

- rajzolás(krétarajz, tollrajz, pasztellrajz, ceruzarajz)
- festés(temperával, vízfestékekkel)

- mintázás, plasztikai munkák (agyaggal, lisztgyurmával, gyurmával, gipsszel)
- díszítésfestéssel, karcolással, papírnyírással, rátéttel (bőr, filc, papír), bőrmunka, viaszolás, batikolás, papíralakítás, textil, fonaldíszítés)
- képalakítás
- építés

Az óvodapedagógus feladata:

- Ábrázoláshoz egész nap helyet és változatos eszközkészletet biztosít a gyermekeknek.
- Változatos anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival ismerteti meg a gyerekeket.
- Igényt alakít ki az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
- Játékidőben az ábrázoláshoz szükséges eszközöket a gyermekek szabadon használhatják.
- A gyermekeket egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva ötletadással segíti, ha elakadnak.
- Az ábrázoló tevékenységet, olyan megfigyelésekkel és helyzetek teremtésével készíti elő, melyből élmények származhatnak.
- Figyelmet fordít a téralkotásra, építésre.
- Lehetőséget teremt a csoportos munka kibontakoztatására.
- Alkalmanként témajavaslatokkal él, melyből a gyermekek szabadon választhatnak.
- A gyermek munkáinak megbecsülését szolgálják a kiállítások és a gyermekek munkáinak felhasználása a környezet szépítésében.
- Az elkészült munkák tartalmát mindig a gyermek fogalmazza meg.
- Az értékelést a gyermek egyéni képességéhez igazítja.
- Megismerteti a gyermekekkel (albumok, képeskönyvek nézegetésével) a neves képzőművészeti alkotásokat.
- Aktuális kiállításokat látogat a gyermekekkel.
- Biztosítja, hogy változatos tevékenységek révén fejlődjenek a formaészlelés; a formák, alak, nagyság, irány szerinti megkülönböztetése, valamint a finommotoros és grafomotoros képesség – a szín képzeletének gazdagodása: képi gondolkodásának, élmény- és fantázia világának fejlesztése.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek a megismert technikákat, eszközöket bátran használják, kombinálják a különböző technikai lehetőségeket.
- Tudjanak együtt dolgozni, közös kompozíciókat készíteni.
- Szüleiknek, barátaiknak saját maguk által készített ajándékkal kedveskednek, így válik az ajándékozás természetes folyamattá.
- Rajzaikat, ajándékaikat részformákkal, forma - színismétléssel díszítik.
- A már megismert konstruáló technikákat bátran kombinálják egyéni ötleteik alapján (pl.: dobozokból játékok, állatok; barkácsolás terményből, szövés, fonás, bábok készítése).
- Plasztikai munkáiban szívesen mintáz emberi figurákat mozgásban, vadonélő és háziállatokat, közlekedési eszközöket, gyümölcsöket, tárgyakat.

- Kialakul a gyermek egyéni fejlettségéhez és képességéhez igazodó képi plasztikai kifejezőképesség, komponáló -, térbeli tájékozódó- és rendező képesség.
- Gazdagodik a gyermeki élmény és fantáziavilág és annak képi kifejeződése: tér, - formagazdag színek, képi gondolkodás, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség.

V. 6. Mozgás

A mozgás a kisgyermek lételeme. Az egészséges életmód kialakítása, a testifejlődés elősegítése nem képzelhető el a gyermekek alapvető mozgásigényének kielégítése nélkül. A testi nevelés emellett a személyiségfejlesztés része is, mint ahogy a testi egészség is szorosan összefügg a harmonikus lelki élettel. A mozgás lehetőségek megteremtése a gyermekek jó közérzetének biztosításához szükséges.

Két területen teljesíthető jelenleg óvodánkban:

- a gyermek kötetlen, motivált szabad mozgástevékenységének biztosításával ez a mindennapos testnevelés
- a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel.

A szabad mozgás örömeit biztosítjuk az udvari tartózkodás alkalmával is. A különböző játékok, mászóak, hinták nyújtotta lehetőségek segítik a gyermekek mozgásigényük kielégítésében.

Mindennapos testnevelés, mozgás:

Megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás, melynek során biztosítjuk a motoros képességek fejlesztését, mely előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának. A mindennapi testnevelés középpontjában a mozgásos játékok állnak, és kiegészülnek a gimnasztikai gyakorlatokkal, szerek használatával. A rendszeres nevelőmunka hatására minden csoportban kialakulnak a legkedvesebb mozgásjátékok, amit a gyermekek maguk is kezdeményeznek, sőt meg is szervezik. A természet erőit (napfény, levegő), azok kedvező hatását sem hagyjuk figyelmen kívül, ezért a mindennapi testnevelést lehetőség szerint a szabadban tartjuk (egyszer-kétszer).

Testnevelés foglalkozás:

Az óvodapedagógus által szervezett kötelező tevékenység, mely nem jelenthet kényszert a gyermek számára, heti egy alkalommal késő ősztől kora tavaszig a tornateremben, tavasztól a szabadban. A mozgásfejlesztést differenciáltan irányítja, minden gyermek képességei szerint hajthatja végre a gyakorlatokat. A mozgásos játékoknak kiemelt szerepet tulajdonítunk, mert általa rengeteg tapasztalatot szerez a gyermek.

Rendszeresen végzünk a gyerekekkel játékos lábstatikai és tartásjavító tornát. Bekapcsolódunk a városi szervezésű sportrendezvényekbe és evangélikus egyház által szervezett Országos Evangélikus Ovis Olimpia Játékokba.

Az óvodapedagógus feladata:

- Napi rendszerességgel célirányos mozgásfejlesztő tevékenységet végez, lehetőleg minél gyakrabban a szabadban, minimum 10 percben.

- A szabály és versenyjátékokon kívül a népi játékokkal is megismerteti a gyermekeket.
- Az udvari játékgyűjtemény tudatos felhasználását valósítja meg.
- Agyi funkciók serkentése.
- Az énkép megszületéséhez szükséges testséma kialakítása.
- A helyzetfelismerés, a döntés- és alkalmazkodóképesség, valamint a személyiség akarati tényezőinek alakítása.
- Testrészek neveinek, a mozgásformák hétköznapi megnevezésének megismerése, a téri fogalmak megértése, lemozgása.
- Együttmozgás, együtt játszás közben a társra figyelés kialakítása.
- A mozgás megszerettetése, a mozgás iránti igény kialakítása.
- Az egyes foglalkozások megtervezésénél a gyermekek egyéni fejlettségének, fejlődési ütemének figyelembe vétele.
- A foglalkozások levezetésénél lehetőség biztosítása arra, hogy a gyermekek egyéni tempójuknak megfelelően sokat gyakorolhassák a különböző mozgásokat.
- A jó hangulatú, szervezett testnevelést szolgálja: a körültekintő szervezés, a játékos hangvétel, a rövid, érthető utasítások, kevés várakozási idő.
- Játékidőben az egészséges életmódot alakító tevékenységekhez lehetőséget és eszközöket biztosít, és figyelembe veszi az egyéni szükségleteket és képességeket.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Kialakulnak a tanuláshoz szükséges képességek.
- Mozgásuk összerendezettebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Megértik az egyszerű vezényszókat.
- Állóképességük, erejük, ügyességük, gyorsaságuk, testi fejlettségükkel egyenes arányban nő.
- Differenciálódik érzékelésük, észlelésük.
- Mozgástapasztalataik bővülnek, megszeretik, igénylik a mozgást.
- Az alapvető mozgásformákat elsajátítják, cselekvőképességük gyors, kitartóvá válnak.
- A mozgásfejlődés útját figyelembe véve elsajátítják a természetes mozgások elemeit./
kúszás, csúszás, mászás, ülés, járás, futás/
- Mozgás közben irányt változtatnak jobbra, balra, hátra fordulatot tesznek az irányok megnevezésével.
- Kialakul tér-, idő-, és tájékozódó képességük, testsémájuk
- Az egészséges életmód szokásai megalapozódnak.
- Mind a nagymozgások, mind a kismozgások életkoruknak megfelelőek.
- Téri tájékozódásuk kialakult.
- Képesek a sor és köralkotásra.
- Betartják és követik a szabályokat.
- Páros lábon és egy lábon szökdelnek.
- Labdát dobnak, megfognak, irányba gurítanak, céloznak vele, vezetik járás és lassú futás közben.
- Átugranak, körbe szaladnak akadályokat.
- Egyensúlyérzékük fejlett.
- Többnyire felismerik a balesetveszélyes helyzeteket.

V. 7. Külső világ tevékeny megismerése

A kisgyermek születésétől fogva természetes kíváncsisággal tekint az őt körülvevő szűkebb és tágabb világra. A környezet megismerésére nevelés anyaga, sokszínűsége, gazdagsága szoros kapcsolatban van az óvodai élet minden területével, melynek messzemenően igazodni kell a gyermek életkori sajátosságaihoz. Fejleszteni kell érzékelésüket, észlelésüket, megfigyelőkészségüket, emlékezetüket, képzeletüket, formálni gondolkodásukat, kommunikációs készségüket, önálló véleményalkotásukat és döntési képességüket. Mindenekelőtt a gyermeki kíváncsiságra, a gyermeki érzékelésre, a gyermek érzelmeire alapozva a természet megismerésére, megszerettetésére kell törekednünk.

Óvodánk keresztyén neveléséből következően arra törekszünk, hogy a gyermek úgy tekintsen a világra, mint amit Isten teremtett, s ennek mi részei vagyunk, így feladatunk harmóniában élni, együttműködni, s fenntartani környezetünk egyensúlyát.

A megismerő tevékenység nem korlátozódik egy-egy foglalkozásra, hiszen a nap folyamán bármikor adódhat lehetőség tapasztalatszerzésre. Ennek ellenére a környezeti nevelés sem spontán folyamat, az óvodapedagógus tudatos tervezéssel igyekszik felfedeztetni a környezeti jelenségeket, összefüggéseket. Felfedeztetni a gyermek környezetét, miközben olyan tapasztalatok birtokába juttatja, mely által a gyermek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodás, tájékozódás, tapasztalati tudás birtokába jut. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit, megtanulja azok szeretetét, védelmét.

Ezek fő területei:

- természeti környezet
- társadalmi környezet
- természetvédelem
- élősarok kialakítása, gondozása
- kerti munkák
- formai és mennyiségbeli összefüggések megismerése

A témakörök feldolgozásánál figyelembe vesszük:

- a helyi sajátosságokat, néphagyományokat
- a gyermekek meglévő ismereteit
- fejlettségi szintjüket

A matematikai nevelés szerves része a külső világ tevékeny megismerésének. Ahogy gyermekeink megismerkednek az őket körülvevő világgal, matematikai tartalmú tapasztalatoknak is birtokába jutnak, ismereteket szereznek a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokról. Így válik nagyon szorossá a kapcsolat a környezeti nevelés és a matematikai nevelés között.

Környezeti nevelési elveinket, programjainkat és tevékenységeinket óvodánk egészségnevelési és környezeti nevelési programja tartalmazza.

Az óvodapedagógus feladata:

- Környezettudatos magatartásra ösztönöz, példát mutat, felhívja a gyerekek figyelmét arra, hogy környezetünket hogyan óvjuk, gondozzuk, hogyan tartjuk fenn a teremtett világ és a mesterséges világ egyensúlyát.

- Megtanítja a gyermekeknek, hogy a természetben minden élőlénynek meg van a maga helye és szerepe.
- Láttatja a szűkebb és tágabb környezetében lévő élőlényeket, természeti jelenségeket, mint Isten alkotását.
- Ismeri a gyermekek családi hátterét, szokásrendszerét és felhasználja ezeket a tapasztalatokat a környezeti nevelés folyamatában.
- Alkalmat teremt a természettel való közvetlen találkozássra, és lehetőséget biztosít a minél több érzékszervvel való tapasztalásra az élmények több szempontú felidezésére.
- Jó hangulatot, oldott légkört teremt a megfigyelésekre, a rácsodálkozásokra, amely elősegíti, hogy önmaguk fedezzék fel a környezetük tárgyait, jelenségeit.
- Az ismeretsajátítás folyamatában kiemelkedő szempontja legyen a környezethez való alkalmazkodás, a helyes viselkedés, melyet a pozitív minta megerősítésével, a jó kiemelésével, sok-sok dicsérettel, buzdítással alakítson ki.
- A környezeti témákat a helyi körülményeknek megfelelően dolgozza fel.
- A megszerzendő ismereteket az évszakokhoz is igazítja.
- Biztosítson eszközt és lehetőséget a természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- A kezdeményezéseket lehetőség szerint a szabadban szervezze meg.
- Folyamatában láttassa meg a környező világ változásait (magból termés).
- A környezeti értékek terén első helyre kerüljön a szép, esztétikus jelenségek, emberi, tárgyi értékek megláttatása, az értékteremtő ember munkája, azok védelme.
- Gyakorlás során alakítsa ki a kulturális élet szokásait, viselkedési formákat, elemi ismereteiket (lakcím, szülők neve, foglalkozása, születésének időpontja stb.).
- A helyi hagyományok, néphagyományok, szokások a családi és tárgyi kultúra értékeinek szeretetére és védelmére neveli a gyermekeket.
- Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekeink megtanulják, és megértik, hogy Isten ezt a szép világot szeretetből adta nekünk, embereknek, hogy óvjuk, védjük, őrizzük.
- Tudják: Teremtőnknek köszönhetjük embertársainkat, Neki tartozunk felelősséggel mindazért, amit a világban teszünk.
- A gyermek ismeri az élőlények főbb csoportjait (ember, állat, növény) és jellemzi azok néhány lényeges tulajdonságát.
- Szűkebb természeti és társadalmi közegében otthonosan mozog.
- Folyamatosan fejlődnek képességei, a tapasztalás, emlékezés, megértés, konstruálás területén.
- Kialakulóban van ítélőképessége.
- Tapasztalatokat szereznek a környezetet károsító jelenségekkel kapcsolatban / életkori sajátosságok figyelembe vételével/.
- Ismerik családjuk szerkezetét, családtagjaik adatait, lakcímét.
- Felsorolnak különböző foglalkozásokat, munkahelyeket.
- Eligazodnak saját testükön, a testrészek funkcióit ismerik.
- Ismerik a növényeket (gyümölcsöket, zöldségeket, virágokat, stb.), csoportosítják azokat.

- Ismerik az állatokat (házi, vadonélő), tulajdonságaik, hasznosságuk szerint csoportosítják őket, ismerik azok gondozását és védelmét.
- A szárazföldi, vízi, légi közlekedési eszközöket biztonsággal felismeri.
- A megkülönböztetett jelzésű járművek nevét és rendeltetését ismerik.
- Közvetlen környezetükben biztonsággal közlekednek.
- Ismerik, és gyakorlatban alkalmazzák a gyalogos közlekedés alapvető szabályait.
- Ismerik a négy évszak nevét, azok jellegzetességeit.
- Felismerik az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.
- Ismerik a hét napjait, felsorolják a napszakokat.
- Az ok - okozati összefüggéseket meglátják.
- A környezet tárgyainak színét emlékezetből felidézik.
- Kialakulnak azok a magatartási formák és szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Rendelkezzenek az életkoruknak megfelelő matematikai tapasztalatokkal.
- Az alapvető matematikai tapasztalatok birtoklása segítse eligazodásukat a gyakorlati életben.
- Matematikai gondolkodásmódjuk jelenjen meg a hétköznapi folyamatok értelmezésében, tervezésében, cselekvési stratégiák kidolgozásában.

V. 8. Munka jellegű tevékenység

A munka beépül a gyermek mindennapi tevékenységébe. Elvégzését külső szükségesség és belső igény teszi fontossá és mindvégig játékos jellegű marad. A gyermek a munkajellegű tevékenység végzése közben tapasztalatokat szerez a külvilágról, mozgásos, tapintásos, vizuális információk formájában. Megismeri és megtanulja a munkaeszközök célszerű használatát, használat közben bemozogja az őt körülvevő szűkebb környezetét, megtanul eligazodni környezetete térbeli viszonyai között.

Az ember tevékenysége több mint önfenntartás. Istenhez hasonlóan alkotásra képes. Ennek örömét a gyermek is átélheti a maga szintjén, ha létrehozhat valamit, ha kedve szerint alakíthatja a felnőtt segítségével környezetét. Az óvodás gyermek még érdek nélkül örül munkája gyümölcsének, amely közben természetes módon alakul a gyermek szociális magatartása, kapcsolatai. Begyakorlódnak és pontosabbá válnak a különböző munkakészségek, kialakulnak a munkavégzés, munkaszervezés képességeinek alapjai.

A gyermeki munkának nagy jelentősége van az iskolára való alkalmassá tételében, hiszen fejleszti a gyermek kitartását, figyelmét, akarati tulajdonságait.

Az óvodapedagógus feladata:

- Meglátatja az emberi munka fontosságát, a produktum szépségeit.
- Az aktuális udvari feladatok elvégzéséhez formálja a csoport munkáját.
- A gyermekekre olyan munkát bíz, amely az életkori sajátosságuknak megfelelő.
- A gyermekek önálló munkavégzését támogatja, próbálkozásait segíti.
- Keresi a gyermekmunka kiszélesítésének lehetőségét.
- A szülők figyelmét felhívja a gyermekmunka fontosságára.
- A gyermek folyamatos – saját magához mért – konkrét, reális értékelése a gyermekekkel együttműködve.

- A munka a napi tevékenységek természetes részét alkotja, nem lehet büntetés
- A mindennapi munkálkodásuk közben jussanak a gyermekek egyre több információhoz és pontosabb tapasztalathoz az őket körülvevő világról.
- A munkaeszközök legyenek megfelelőek a gyermekek számára (célszerűség, méret, anyag, stb.).
- Az óvodapedagógus arra törekszik, hogy minden munkatevékenység örömet jelentsen a gyermekeknek és teljes önállósággal végezhesék azokat.
- A munkatevékenység végzése minden esetben differenciáltan, a gyermekek igényeinek figyelembevételével történik.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Tanulják meg egyes munkajellegű tevékenységek célszerű sorrendjét.
- A gyermekek a rájuk bízott feladatot, munkát önállóan és szívesen végezzék, megfelelő kitartással és türelemmel
- Ismerjék a napszakokhoz kötött munkafajtaikat.
- Elemi fokon szerezzenek tapasztalatokat a környezetükben előforduló eszközök, szerszámok használatáról.
- Szívesen végezzenek társaikkal közösen munkát, működjenek együtt a munkakapcsolatok során.
- Legyenek képesek erőfeszítéseket tenni a sikeres munkavégzés érdekében, rendelkezzenek életkoruknak megfelelő akarati tulajdonságokkal.
- Értékeljék reálisan munkájukat, legyenek büszkék teljesítményükre.
- Érezzék át a teremtettségben a munka fontosságát, hasznosságát.
- Éljk át az alkotó munka örömét.

VI. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek iskolaérettségének értelmi, testi, lelki és szociális kritériumai vannak, amelyek a belső érés, a családi és az óvodai nevelés eredményeként alakulnak ki, így a gyermekek az óvodás kor végére eléri az iskolai munka megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet.

Az óvodapedagógusok folyamatosan nyomon követik a gyermek fejlődését, feljegyzéseket készítenek, és ezek alapján állapítják meg, hogy a gyermek milyen fejlettségi szinten áll, alkalmas-e az iskolába lépésre. Döntésüket szükség esetén a Nevelési Tanácsadó ill. a Szakértői Bizottság véleménye alapján alakítják ki.

A gyermek érettség-, ismeret és képesség jellemzői óvodáskor végére:

Testi fejlettség:

- eléri az első megnyúlás fázisát, eljut az első alakváltozáshoz, testarányai megváltoznak
- megkezdődik a fogváltás
- mozgása és finommotorikája harmonikus, összerendezett, irányított
- terhelhetősége alkalmassá teszi az iskolai életre

Lelki fejlettség:

- érdeklődő, kialakulnak a tanuláshoz szükséges képességei
- szándékos és tartós figyelemre képes
- megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, a megőrzés időtartama megnő
- gondolkodása elemi fogalmi szinten van
- kialakul a kontextusos beszéd, tisztán ejti a hangokat
- érthetően, folyamatosan kommunikál
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról, környezetéről

Értelmi fejlettség:

Óvodáskor végére az értelmi fejlettség mutatói a képességek és az azokhoz kapcsolódó részképességek kialakulnak.

- Érzékelése: (látás, hallás, szaglás, ízlelés, bőrérzékeltek: tapintás, hőmérsékletérzékelés, fájdalom érzékelés)
- Vizuális észlelés (szemmozgás tudatos kontrollja, vizuális zártság, vizuális időrendiség, sorrendiség-ritmus, alak háttér differenciálás, rész-egész viszony felismerés, alakállandóság,
- Formafelismerés: szín-forma- nagyság differenciálás, csoportosítások, hasonlóság-különbség felismerés,)
- Taktilis, mozgásos és térészlelés, időészlelés (testrészek, tárgyak felismerése, érzetek azonosítása, test mozgásának észlelése, testhelyzet észlelése, térbeli helyzet felismerése, időrendiség felismerése, időbeli relációk megértése)
- Auditív észlelés (közvetlen környezet hangjainak felismerése, dallam, ritmus felismerés, lásd még a beszédészlelés területénél)
- Keresztcsatornák működése (különböző ingerek átfordításának képessége: vizuálisauditív-mozgásos-tapintásos csatornák közötti átkapcsolás)
- Gondolkodás, tájékozottság, számolási képességek (analízis-szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, összefüggések felismerése, általánosítás, konkretizálás, rendszerezés, következtetés, ok-okozati viszonyok felismerése, csoportosítás, válogatás, szabályalkotás, problémamegoldás, általános tájékozottság, számolási képességek: számsor ismeret, mennyiség és számfogalom)
- Képzelet (képzelet: spontán, irányított, alkotó)
- Figyelem (spontán, irányított: terjedelem, tartósság, megosztottság, szándékosság, feladattudat, feladattartás)
- Emlékezet (rövid-hosszútávú memória, vizuális-auditív-taktilis-motoros: felidézés, sorrendiség)

Szociális fejlettség:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; feladattudata folyamatosan fejlődik, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg,
- akarata és önfegyelme alkalmassá teszi mozgásszükségletének fékezésére és kollaborációra
- alkalmas a közösségi életbe való beilleszkedésre, együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival
- vágyik az iskolába, ez által biztosítottá válik a közösségi életre való felkészítése.

A fentiek alapján a gyermek iskolaérettségét csak komplex módon, az egész személyiségre kiterjedően vizsgálhatjuk, figyelembe véve szociális helyzetét, szomatikus állapotát, pszichikus tulajdonságait. Ezért hangsúlyozzuk, hogy az óvodai nevelésnek a gyermek egész személyiségére ki kell terjednie.

Intézményünkben az iskolára történő felkészítés nem egy elkülönített, „direkt” feladat, mert azt valljuk, hogy inger-gazdag környezetben, a megfelelő eszközök biztosításával, a gyermekek kereső-kutató problémamegoldását segítve a gyermek 6-7 éves korára alkalmassá válik az iskolai életre. Az óvodapedagógus feladata, hogy a gyermekek egyéni fejlődését nyomon kísérje, és ha valahol megtorpanást tapasztal, a gyermek adottságait figyelembe véve segítse a továbblépést.

Fontos, hogy a kiemelkedő képességű gyermekeknek is biztosítsa a fejlődését.

VII. Az óvodai élet szervezeti keretei

VII. 1. A tevékenységek szervezeti keretei

Választható, kötetlen tevékenységek és kötelező tevékenységek formájában valósulnak meg.

Kötelező tevékenységeink:

- Mozgás, mozgásos játékok (testnevelés) minden korcsoportnak,
- Verselés, mesélés - minden korcsoportnak
- Ének, zene, énekes játék – tanköteles korú gyerekeknek
- Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka - tanköteles korú gyerekeknek
- A külvilág tevékeny megismerése – tanköteles korú gyerekeknek

Szabadon választható tevékenységeink:

- Rajz, mintázás, kézimunka
- A külvilág tevékeny megismerése (környezet, matematika)
- Ének-zene, énekes játékok,
- Vers-mese, dramatikus játék

VII. 2. Szervezési, működési rend, a tevékenységek időkeretei

A csoportok szervezési elve:

- homogén (kis-, középső és nagycsoport)

A nevelési év, folyó év szeptember 1-től a következő év augusztus 31-ig tart.

Óvodánk ötnapos munkarend szerint üzemel.

A nyitva tartási idő napi 12 óra

Óvodapedagógusaink heti váltásban dolgoznak, kötelező óráikból az átfedési idő biztosított. A technikai dolgozók az érvényes jogszabályokban meghatározott óraszám szerint, és a nevelő munka aktuális feladataihoz rugalmasan alkalmazkodva végzik munkájukat. A csoportok szervezésében meghatározó a három csoportszoba, így lehetőségünk van azonos életkorú csoportok kialakítására.

A tevékenységek időkeretei:

Az óvodáskorú gyermekek számára az ismétlődő tevékenységek a biztonságérzet egyik alapját jelentik. A kiszámíthatatlan, folyton változó körülmények és események elbizonytalanítják és szorongást keltenek bennük. Ezért a gyermekek életét úgy szervezzük az óvodában, hogy a napoknak, heteknek, hónapoknak, sőt éveknek is meghatározott ritmusuk van. Ezekben a ritmusokban természetesen jelennek meg az egyházi és népi ünnepek, a keresztyén élet szokásai és az évszakok változásával kapcsolatos tevékenységek. Gyermekünk nem külső szemlélőként, hanem tevékeny résztvevőként él át mind az ünnepeket, mind a hétköznapokhoz kapcsolódó tevékenységeket. A napi- és hetirendet a gyermekcsoportok óvodapedagógusai alakítják ki, a gyermekek különböző szükségleteihez, különböző tevékenységeihez igazodva, hangsúlyozva az érzelmi biztonságot teremtő rendszerességet, szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Heti rend

A tevékenységek heti rendje segíti az óvodapedagógus tervező, szervező munkáját, az óvodai csoportok zökkenőmentes működését.

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban, és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének megszervezéséhez.

A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A hetirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamok párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek szervezéséhez.

A rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy a hetirend a gyermekek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A csoportok hetirendjét össze kell hangolni.

Napirend

A napirend kialakításánál a gyermekek napi életritmusát, életkori sajátosságait kell figyelembe venni. A napirend járuljon hozzá a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges biológiai és pszichológiai feltételek megteremtéséhez.

Biztosítsa a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségleteknek megfelelő váltakozását.

A napirendet a folyamatosság, stabilitás és rugalmasság jellemzi. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.

Az étkezési alkalmak kötötten szerveződnek a közös asztali áldás, a nyugodt, asztalközösség légkörének megteremtése érdekében. A napi tevékenységeket úgy kell szervezni, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.

A délutáni pihenés idejére nyugodt, oldott légkört biztosítunk és változatos tevékenységek felkínálásával igyekszünk elérni, hogy a délután tartalmasan teljen, a gyermek ne azzal legyen elfoglalva, mikor jönnek érte szülei.

Stabilitás és rendszeresség a napirenden belül

Az azonos időpontban visszatérő tevékenységet a tízórai, az ebéd, az uzsonna, szabadlevegőn tartózkodás és a pihenés jelenti.

A napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett, de a gyermek személyiségfejlődését szolgáló események beillesztését.

A napirend alkalmazkodjék az évszakokhoz.

A különböző csoportok napirendjét úgy kell koordinálni, hogy legyen lehetőség a csoportok közös tevékenységére, a csoportok közötti kölcsönös segítségnyújtásra.

A részletes napi és heti rendet a csoportok csoportnaplójában rögzítjük.

Nyitva és zárva tartás

Óvodánk nyitvatartási ideje: 06.00-órától délután 18.00 órái.

Az óvoda teljes nyitvatartási idejében a gyermekekkel óvodapedagógusok foglalkoznak.

Reggel a csoportok óvónői lépcsőzetesen állnak munkába, a gyermekek „összevont” csoportban tartózkodnak, 7.30-tól minden gyermek a saját csoportjában tartózkodik. Délután szintén egy óvodapedagógus van az összevont csoporttal 17,30-tól az óvoda zárásáig. Tapasztalataink szerint ez a gyermekeknek nem okoz problémát, de lehetőséget biztosít egymás megismerésére és a másik csoport játékaik kipróbálására is.

Az éves ritmushoz hozzátartoznak a hosszabb-rövidebb pihenők, szünetek is. Óvodánk a nyári időszakban hathétig tart zárva, de azon családok számára, akik nem tudják gyermekeiket ilyen hosszú ideig elhelyezni Békéscsaba Megyei Jogú Várossal kötött együttműködés révén az önkormányzat által fenntartott óvodában kínáljuk fel a megoldást.

A nyári időszak (június 1. - augusztus 31.) tervezését egy időegységként kell kezelni. Szükséges figyelembe venni a nyári időszakra jellemző csoport összevonásokat és az erre az időszakra vonatkozó nyári élet napirendjét, melyet szintén rögzítünk a csoportnaplóban.

Téli bezárásunkat az általános iskola téli szünetéhez igazítjuk, hogy a gyermekek az ünnepek körüli időszakot családi légkörben tölthessék és feldolgozhasák élményeiket, Karácsony és Január 01. között az óvoda zárva tart.

Az országosan elrendelt munkaszüneti napok, pihenő és ünnepnapok alatt az óvoda nem üzemel!

VII. 3. Az óvónő tervező munkája

Az óvodai nevelés tervezése

Az óvodai nevelés céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva kell megtervezni. A nevelés és tanulás tervezése egy tömbben, egymással kölcsönhatásban valósítható meg. Az óvodai nevelés képességek, kompetenciák fejlesztésére irányul, az ismeretek alkalmazására tevődik a fő hangsúly. Az óvónők az adott csoportra terveznek, és ezen belül az egyes gyermekekre. Az egyes gyermekekre tervezést csak úgy lehet megvalósítani, ha tervezés előtt megismerjük a gyermeket. Nevelési év kezdetén a megfigyelésre 1-2 hónapot biztosítunk, csak utána kezdődik el a komplex foglalkozások alkalmazása. Ez idő alatt

az óvónő a gyermek megfigyelését játék közben elvégezheti. A megfigyeléseket az óvónők Fejlődési Naplójában, személyiségi lapon rögzítik, mely alapja lesz a tervezésnek és az értékelésnek. Egy-egy csoportnak a tervét és a gyermekek megfigyelését a csoporttal foglalkozó óvónők közösen végzik, készítik el.

Nevelési terv

A céltudatos pedagógiai munka megkívánja, hogy az óvónők átgondolják és tudatosan megtervezzék hosszú távon – éves periódusban – a gyermekek fejlesztését. Az óvodai tevékenységek alapritmusát és a keresztyén ünnepek, az évszakváltás a hagyományörzés adják.

Tervezéskor figyelembe vesszük a pedagógiai programban felvázolt alapelveket, a nevelés feltételrendszerét és az óvoda éves tervében megfogalmazott feladatokat. Az óvónők tervezéskor a fokozatosság és folyamatosság elvét követik. A tervet a csoportnaplóban rögzítik.

Az egyéni fejlesztés az integrált gyermekek esetében egyéni fejlesztési tervek alapján történik, a szakértői vélemény és a fejlesztést végző gyógypedagógus saját vizsgálataira, speciális megfigyeléseire alapozva.

Heti terv

A csoportban dolgozó óvodapedagógusok éves terv alapján, egy hétre lebontva konkretizálják a komplex tevékenységeket. A tényleges feladatokat a gyermekek megfigyelése, tevékenységük elemzése, a gyermekek élményanyaga, tapasztalatai, igényei, és az aktualitás alakítja. A rövid távú tervben az egyén fejlesztése már konkrét formát ölt. A rövid távú terv egyben az óvónő vázlatára is, ezért a nevelési, szervezési feladatok elvét is tartalmazza. Ezt fontos összehangolni a más csoportokban dolgozó óvónőkkel, dajkákkal. (pl. a szabadidős tevékenység szervezésénél, tornaterem, udvarhasználat, séta, munkatevékenységek megvalósításánál). Az együttműködést napra lebontva szükséges konkretizálni.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése

A gyermekek fejlődési ütemének és eredményeinek figyelemmel kísérése folyamatos és megfigyelésre épül. A gyermek fejlődésének nyomon követésénél a következő alapelvek betartására törekszünk:

- A gyermek megfigyelése mindig nyugodt, szeretetteljes légkörben történjen.
- A gyermek személyiségét mindenkor tartsuk tiszteltben.
- A gyermek fejlődését mindig önmagához viszonyítva ítéljük meg.
- A fejlődés megítélése tekintetében a tolerancia, a kivárási elvét alkalmazzuk.
- A fejlődést mutató tapasztalatokat írásban is rögzítjük

A gyermek fejlődésének értékelését csak akkor tudjuk hitelesen megvalósítani, ha jól ismerjük azt, akit értékelni akarunk. Ez a rendszer folyamatos mérést kíván meg a gyermek egész személyiségre, a különböző képességterületeket vizsgálva. A cél az, hogy minél több ismeretet kapjunk a gyermekről, mindezt minél több természetes

élethelyzetből merítve. Minél kevesebbszer, minél kevesebb ideig kiemelve őt a játékból. Az óvodások egyéni fejlődését elsősorban megfigyeléssel követjük nyomon, és írásban rögzítjük a gyermekek egyéni fejlődési naplójában, amelyek alapján félévente értékeljük a változásokat.

- Adatlap – a szülők töltik ki az óvodába lépéskor; anamnézis, ami az óvodáskor előtti időszakról és a gyermek családi viszonyairól ad információkat.
- A beszoktatás tapasztalatai – az óvodapedagógusok töltik ki
- Az egyéni fejlődés mutatói – ebben a dokumentumban rögzítik az óvodapedagógusok a megfigyeléseik eredményeit, minden korosztály esetében évente kétszer, januárban és május végén, különös figyelmet szentelve a tehetség kezdemények azonosítására. A dokumentum táblázatos szerkezetű, előre megfogalmazott elvárásokkal, amelyek teljesítésének szintjét értékelik az óvodapedagógusok.
- Fejlesztési terv – azon kisgyermek számára készül, akiknek valamilyen képességének fejlettségi szintje elmarad az életkori sajátosságtól és fejlesztésre szorul.

VIII. Az óvoda kapcsolatrendszere

VIII. 1. A szülő, a gyermek, a pedagógus és a nevelőmunkát segítők együttműködésének formái

A család az a közeg, amely a legnagyobb hatást gyakorolja a gyermek személyiségfejlődésére. Itt tanulja meg az alapvető magatartás-formákat, innen öröklő át az értékeket. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermek nevelése, fejlesztése a családi neveléssel összhangban történjen. Éppen ezért már a beiratkozás előtt igyekszünk kapcsolatot teremteni a szülőkkel, megismertetni őket intézményünk működésével, nevelési elveinkkel. Ehhez kitűnő alkalmat jelentenek a nyílt napok, ünnepek és a játszóházak, ahová már 2 éves gyermekeikkel is eljöhettek a szülők.

A kapcsolatteremtés lehetőségét biztosítja a beszoktatási időszak is, amikor a kisgyermek szüleivel együtt ismerkedhet az óvodával. Még fontosabb, hogy a már óvodába járó gyermekek szüleivel rendszeres kapcsolatot építsünk ki. Ennek érdekében tartjuk a családlátogatásokat és szülői értekezleteket. Ezekon kívül napi kapcsolatban vagyunk a szülőkkel, amikor gyermeküket hozzák-viszik az óvodába.

Óvodánk jellegéből következően a kapcsolattartás célja nem csak a gyermek fejlődésének nyomon követése, közös koncepciók kidolgozása, hanem keresztyén testvéri kapcsolat kiépítése is a gyermek lelki növekedése érdekében valamint szükség esetén segítségnyújtás a családok részére. Ezen kívül az óvónők és szülők a gyülekezeti alkalmakon is találkozhatnak egymással (istentisztelet, bibliaóra, énekkar).

Elveink:

- kölcsönös bizalom
- a családi nevelés tiszteletben tartása
- titoktartási kötelezettség
- személyiségi jogok tiszteletben tartása
- együttműködés
- nyitottság
- a másság elfogadása
- folyamatos tájékoztatás

A gyermek már megtanul és magával hoz bizonyos értékeket a családból, melyeket az óvodában is tiszteletben kell tartani. Az óvodapedagógus mintegy átveszi, átvállalja a gyermek óvodai életében az anya szerepét. Az ő biztonságát és harmóniát sugárzó egyénisége feltétlenül hatni fog a gyermeki személyiség fejlődésére. A gyermek harmonikus fejlesztésének alapkövetelménye a gyermek-szülő viszony, ebben a kapcsolatban kell napközben mintegy helyettesítenünk a szülőt. A biztonságérzet egyik biztosítója a testi kapcsolat, az ölelés, gyakori simogatást, szeretgetés. A gyermek és az óvodapedagógus aktív együttműködése a felnőttől is másfajta beállítódást, viselkedést igényel. El kell fogadnia, hogy nemcsak ő irányíthatja a gyermeket, hanem a gyermek is hat rá. Kapcsolatuk aktív és kölcsönös.

A nevelőmunkát segítő alkalmazottak munkája az óvodapedagóguséval összehangolt, mert a dajkát a pedagógiai munka közvetlen segítőjének tekintjük. A dajka egyike a gyermeket nevelő felnőtteknek, aki éppúgy, mint az óvodapedagógus, magatartásával, teljes lényével, beszédstílusával, öltözködésével hatást gyakorol a kisgyermekre. Ahhoz, hogy a nevelési folyamatban a dajka közvetlenül és tevékenyen részt vehessen, elsősorban arra van szükség, hogy megfelelő szinten tájékoztatva legyen az óvoda és az adott óvodapedagógusok nevelési elképzeléseit, módszereit illetően, tudnia kell, milyen célok érdekében, hogyan kívánják a gyermekcsoport fejlesztését megvalósítani.

VIII. 2. A szülőkkel való kapcsolattartás formái

Családlátogatás:

Minden nevelési év elején felajánljuk a szülőknek a családlátogatás lehetőségét, akik jelzik, ha igényt tartanak rá. A családlátogatás célja a gyermek óvodába lépése előtt a befogadás előkészítése, tájékozódás a családi nevelésről, a gyermekkel kapcsolatos egyéni bánásmódról, a gyermek helyéről a családban.

Szülői értekezletek:

Évente három alkalommal csoport szülői értekezletet tartunk, és szükség esetén, összevont szülői értekezletet is, ami óvodánk egészét érinti.

A Szülői Munkaközösség tagjai a feladatok megszervezésében és a közös rendezvények lebonyolításában segítenek. Tevékenységüket az intézmény pedagógusaival egyeztetve, és folyamatosan együttműködve végzik.

Beszoktatás – befogadás:

A szülőkkel már júniusban (az első szülői értekezleten) meg szoktuk beszélni a gyermek befogadásának folyamatát, fontos tudnivalóit. A befogadás úgy történik, ahogy a gyermek érdeke kívánja, ahogy a szülő szeretné (szülővel vagy nélküle).

A sajátos nevelési igényű gyermek befogadásának folyamatát az óvodapedagógus, szakpedagógus és a gyermek igénye határozza meg, a gyermek egyéni sajátosságai, sajátos nevelési igénye szerint, a szülővel egyeztetve, a szülővel együtt, vagy nélküle történik.

Napi kapcsolattartás:

Egyéni esetmegbeszélések, fogadóórák az aktuális, gyermeket érintő problémákról. Fontosnak tartjuk a folyamatos tájékoztatást a pedagógusok és a szülők részéről is minden gyermekről, de különösen a sajátos nevelési igényű gyermekekről (gyógyszerhatás lehetséges következményei, szakvizsgálatok eredményei, óvodán kívüli fejlesztések, stb.).

Közös programok:

A közös programok lehetőséget teremtenek a családok problémáinak, nevelési elveinek kölcsönös megismerésére. A családok ez által egymáshoz közelebb kerülnek, baráti kapcsolatok alakulnak a gyermekek örömein keresztül is.

A családokkal közös rendezvényeink:

- ünnepek
- kirándulások
- kulturális és sportesemények
- hagyományok ápolása

VIII. 3. Kapcsolattartás más intézményekkel

Az óvoda és az iskola kapcsolata

Iskolánkkal a kapcsolattartás folyamatosága az együttműködés nélkülözhetetlen eleme. Lehetőséget biztosítunk az alsós tanítóknak, hogy megismerkedjenek nevelőmunkánkkal és viszont. Nyitottak vagyunk az iskola felé, így a nevelők bármikor megfigyelhetik az óvoda életét. A nagycsoportosokkal többször felkeressük az iskola első osztályát. Részt veszünk a gyerekekkel egy-egy iskolai ünnepségen, meghívjuk őket óvodai rendezvényekre. Figyelemmel kísérjük a tőlünk iskolába kerülő gyermekek beilleszkedésének folyamatát. Fontos számunkra az óvodából az iskolába történő átmenet zavartalan biztosítása, hogy minden gyerek örömmel induljon iskolába. Közös alkalmak szervezése: pl. neveléssel kapcsolatos előadások, értekezletek, esetleg egyes ünnepek, valamint kirándulások az iskolai nevelőtestülettel.

Az iskolába lépés jelentős változást jelent a gyermek és szülő életében egyaránt. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a szülők megismerjék az iskola nevelési-oktatási programját, az alkalmazott módszereket és a gyermekekkel együtt kapcsolatba kerüljenek a tanítókkal.

Ugyanilyen fontos, hogy a tanítónők ne ismeretlenül „vegyék át” a gyermekeket, ezért több közös fórumot is tartunk a szülők – óvónők – tanítónők-gyermekek részvételével. Ilyenek:

- óvodai nyílt napok
- iskolai nyílt napok
- közös szülői értekezletek
- óvodások iskolalátogatása

- óvónők-tanítónők megbeszélése

A kapcsolattartás, egymásra építés jelentős részét képezi az, hogy az óvodai hittan foglalkozások az iskolában tovább folytatódnak.

Elveink:

- kölcsönös együttműködés
- nyitottság
- folyamatos tájékoztatás
- kölcsönös felelősség
- titoktartás

Az óvoda és a fenntartó kapcsolata

Kapcsolatunkra jellemző a támogató, segítő szándék. Problémáink megoldását is ez az együttműködés jellemzi.

Formái:

- Kölcsönös tájékoztatás
- Egyéni megbeszélések
- Az intézményvezető beszámolója
- Meghívás óvodánk rendezvényeire, programjaira

Együttműködés formái: tájékozódás, tájékoztatás, tapasztalatcsere, megbeszélések, bemutatók, látogatások.

Az óvoda és a gyülekezet kapcsolata

A gyülekezet nem csak a felnőttek részére, hanem az óvodások számára is rendszeresen alkalmat biztosít. A családi istentiszteletek, a vasárnapi gyerekórák célja, hogy bevonjuk a gyermekeket a gyülekezet életébe. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy tevékeny résztvevőként vehetnek részt ezeken az alkalmakon. Ezt biztosítják azok az ünnepi alkalmak is, amelyeken nagycsoportosaink szolgálnak. Így próbáljuk elérni, hogy a gyermek megérezze az imádkozó közösség erejét, jó példát lásson, a gyülekezet tagjai pedig betekinthesse az óvodánk életébe.

Az óvoda kapcsolata az egészségügyi intézményekkel

Gyermekorvosi- védőnői szolgálat, fogorvosi vizsgálat a törvényben meghatározottak alapján történik. Védőnőnk évente három alkalommal ellenőrzi a gyermekeket (tisztasági ellenőrzés).

Elvei:

- folyamatos tájékoztatás
- kölcsönös együttműködés

Az óvoda kapcsolata a közművelődési intézményekkel

A közművelődési intézményekkel való kapcsolattartást a helyi lehetőségek határozzák meg. A könyvtár, múzeum, színház, bábszínház, közösségi ház, sajátos lehetőségeit teljes mértékben kihasználja az óvoda.

A társadalmi környezettel való kapcsolattartás módja

A kapcsolatok kiépítése és fenntartása elsősorban az óvodavezető feladata, de a rendszeres együttműködésben a nevelőtestület is részt vesz.

A vezetőnek egyeztetési kötelezettsége van az érdekképviselői szervekkel. Kapcsolatot tartunk fenn a Pedagógiai Szakszolgálattal, a szakmai, módszertani, speciális pedagógiai ellátás érdekében (esetmegbeszélés, szakvéleménykérés, tanácsadás, stb.).

A gyermekvédelmi felelősök és az óvoda vezetője együttműködő kapcsolatot alakítanak ki a Gyermekjóléti intézményekkel (Családsegítő Szolgálattal, Szociális Irodával, Gyámhatósággal) melyektől szükség esetén tanácsot kérnek, megfelelő tájékoztatást adnak.

Elvei:

- folyamatos tájékoztatás
- kölcsönös együttműködés

Békés Megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs és Szakértői bizottság

- szakmai tanácsadás
- sérült gyermekek szakvizsgálata
- esetenként óvodai csoportban való megfigyelések

Nevelési Tanácsadó

- szakmai megbeszélések
- esetmegbeszélések

Kapcsolatépítés külhoni óvodával

Óvodánk szakmai kapcsolat kiépítésre törekszik határon túli magyar nyelvű óvodával. Intézményünk állandó kapcsolatban áll Erdélyi és Kárpát-aljai településeken működő gyermekintézményekkel, melyeknek segítségét a teljes dolgozói és szülői közösségünk szem előtt tart.

Jogszályi háttér

Törvények

1993. évi LXXVII. törvény a nemzeti és etnikai kisebbségek jogairól
1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védeleméről és a gyámügyi igazgatásról
Egyezmény a gyermekek jogairól /BP. Egyesült Nemzetek UNICEF 1992./
1990. évi IV. törvény a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházzól
A Magyarországi Evangélikus Egyház 2005. évi VIII. törvény az egyház intézményeiről
2003. Évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
2011. évi CXCV. törvény a Nemzeti Köznevelésről
Szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény
Nemzetiégyiek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény
2019. évi LXXX.

Rendeletek

A 20/ 2012. (VIII.31.) EMMI rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 255/2009. (XI. 20.) kormányrendelet módosításáról
229/2012. (VIII.28.) Kormányrendelet a nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról
32/2012. (X.8.) EMMI rendelet A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról
229/2012. (VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2012. évi CXCV. törvény végrehajtásáról
363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosításáról
Pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről szóló 15/2013(II.26.) EMMI rendelet

Záró rendelkezések

A helyi óvodai nevelés hatálya kiterjed valamennyi munkáltatói kapcsolattal rendelkező alkalmazottra. A program tartalmi vonatkozásának megvalósításáért felelős az óvodavezető és az óvodapedagógusok. A nevelő munkát segítő alkalmazottak feladata, hogy megismerjék a program elemeit, és ennek megfelelően saját tevékenységükkel segítsék az összehangolt óvodai nevelési munkát.

Helyi óvodai nevelésünk intézményi programja hatályba lép: 2021. szeptember 1-től

A nevelési program módosításának módja, lehetséges indokai:

- törvényi változások,
- intézmény szerkezeti és szervezési változása,
- a nevelőtestület több mint felének indítványozása esetén,
- partneri javaslatra, az igények változása,
- felülvizsgálati eredmények (ötévente)

JEGYZÉK

A nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről

Eszközök, felszerelések	Mennyiségi mutató	Megjegyzés
I. Helyiségek		
csoporszoba	4	
tornaszoba		ált. isk. alsó tagozat közösen
logopédiai fogl., egyéni fejl.	1	
játszóudvar	1	
óvodavezetői iroda	1	
nevelőtestületi szoba	1	
orvosi szoba	1	elkülönítővel együtt
gyermeköltöző	4	A másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermek számát az lehetővé teszi
gyermekmosdó, WC	2	A másik gyermekcsoporttal közösen is kialakítható, ha a helyiség alapterülete, illetve a gyermek számát az lehetővé teszi
Kiszolgálóhelyiségek		
felnőttöltöző	1	
elkülönítő szoba		orvosi szobával együtt
melegítőkonyha	1	
tálaló-mosogató	1	
felnőtt mosdó	1	
felnőtt WC	2	
ételhulladék tároló	1	székhelyen
egyéb raktár	1	
szertár		tornateremben
II. Helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai		
1. Csoportszoba		
Óvodai fektető	Gyermeklétszám szerint	
Gyermekszék	Gyermeklétszám szerint	
Gyermekasztal	Gyermeklétszám szerint	
Fényvédő függöny	Ablakonként 1	
Szőnyeg	Csoport nagyságától függően	a padló egyötödének lefedésére alkalmas

		méretben
Játéktartó szekrény vagy polc	Csoportszobánként	
Fektető tároló	Csoportonként 2	
Élősarok állvány	Csoportonként	
Hőmérő	Csoportonként	
Óvónői asztal	Csoportonként	
Felnőtt szék	Csoportonként	
Eszköz-előkészítő asztal	Csoportonként	
Textiltároló szekrény	Csoportonként	
Edény és evőeszköz tároló	Csoportonként	
Szeméttartó	Csoportonként	
2. Tornaszoba		
Tornapad		
Tornaszőnyeg		
Bordásfal		
Többfunkciós mászó készlet		
3. Egyéni fejlesztő szoba		
Tükör	1	
Asztal	3	
Szék	12	
Szőnyeg	2	
4. Játszóudvar		
Kerti asztal	1	
Kerti pad	1	
Babaház	1	
Hintaállvány	1	
Kombinált mászófal	1	
Csúszda	1	
Udvari homokozó	1	
Takaróháló	1	homokozó használaton kívüli lefedéséhez
Mozgásfejlesztő eszközök	V. rész szerint	
5. Óvodavezetői iroda		
Íróasztal és szék	1-1	
tárgyalóasztal	1	
szék	2	
fogas	1	
könyvszekrény	1	
iratszekrény	1	
számítógépasztal és szék	1	
telefon	1	
számítógép	1	
nyomtató	1	
6. Nevelőtestületi szoba		
fiókos asztal	2	

szék	3	
könyvtári dokumentum		
könyvszekrény	3	
számítógép	1	
nyomtató, fénymásoló	1	
7. Orvosi szoba	Berendezése a 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet előírásai szerint	
8. Gyermeköltöző		
Öltözőrekesz, ruhatároló, fogas, cipőtároló	Gyermeklétszám figyelembevételével	
öltözőpad	Gyermeklétszám figyelembevételével	
10. Gyermekmosdó, WC		
Törülközőtartó	Gyermeklétszám figyelembevételével	
falitükör	Mosdókagylónként 1	
hőmérő	helyiségenként 1	
Rekeszes falipolc	Gyermeklétszám figyelembevételével	
III. Tisztálkodási és egyéb felszerelések		
Tisztálkodó felszerelések	Mosdókagylónként 1	Folyékony szappantartó, körömkefe
Egyéni tisztálkodószer	felnőtt és gyermeklétszám szerint	
Fésűtartó	Gyermeklétszám szerint	
Törülköző	Felnőtt és gyermeklétszám szerint	
Abrosz	Asztalonként	
Takaró	Gyermeklétszám szerint 1	
Ágyneműhuzat	Gyermeklétszám szerint	
IV. Felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök		
Szennyesruha tároló	2	
Mosottruha-tároló	1	
mosógép	1	
vasaló	1	
vasalóállvány	1	
szárítóállvány	4	
Takarító eszközök	csoportonként	
Kerti munkaeszközök		
hűtőgép	2	
porszívó	2	
V. Nevelőmunkát segítő játékok, játékeszközök		
Bábok, dramatizálási kellékek, barkácsolás eszközei	csoportonként a gyermeklétszám figyelembe vételével	

Mozgásfejlesztő eszközök: karikák, labdák, szalagok, babzsák, szerpentines botok, tornabot, egyensúly-készlet, hengerek, kendők, tornaszőnyeg, zsámoly, ugráló kötél, függeszthető sportszerek	egy csoportra való készlet	
Trambulin		
Ének-zene, énekes játékok eszközei: furulya, metallofon, dob, cintányér, triangulum stb.	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Az anyanyelv fejlesztésének eszközei: képeskönyvek, diafilmek, kártyák, fejlesztő játékok, diavetítő, vetítövászon	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Értelmi képességeket (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és kreatív fejlesztő anyagok	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Ábrázoló tevékenységet fejlesztő (rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás,) kézimunka, anyagok eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
A természeti, emberi, tárgyi-környezet megismerését elősegítő eszközök	Gyermeklétszám figyelembevételével	
Munka jellegű tevékenységek eszközei	Gyermeklétszám figyelembevételével	
2. A nevelőmunkát segítő eszközök:		
televízió	1	
DVD-lejátszó	1	
CD lejátszó	Csoportonként 1	
diavetítő	1	
vetítövászon	1	
hangszer pedagógusoknak	1	
Hangszer gyermekeknek	Gyermeklétszám figyelembevételével	
egyéni fejlesztést szolgáló felszerelések	Gyermeklétszám figyelembevételével	
VII. Egészség és munkavédelmi eszközök		
Ételminta-vétel készlet	15	
Mentőláda	1	Közegészségügyi előírások szerint

Gyógyszertár	1	Közegészségügyi előírások szerint
Munkaruha		Előírás szerint
Védőruha		Munkavédelmi szabályzat szerint
Tűzoltó készülék		Tűzvédelmi szabályok szerint